

Yazılı Anlatımla İlgili Yüksek Lisans Tezlerinde Kullanılan Değişkenler Üzerine Bir Değerlendirme

Mehmet TEMİZKAN*
Merve ERDEVİR**

Öz

Bu çalışmanın amacı yazılı anlatımla ilgili yüksek lisans tezlerinde kullanılan değişkenleri çeşitli yönlerden değerlendirmektir. Çalışmada araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analiz edilmesini sağlayan nitel araştırma yöntem ve tekniklerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışmanın veri setini Türkçe Eğitimi alanında yazma becerisiyle ilgili olarak gerçekleştirilen yüksek lisans tezleri oluşturmaktadır. Veri seti, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın tez veri tabanından "yazma, yazılı anlatım, yazma becerisi, yazılı anlatım becerisi" anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan tarama sonucunda elde edilmiştir. Bu şekilde 1989 ile 2019 yılları arasında toplam 159 yüksek lisans tezi tespit edilmiştir. Bu tezler arşivlenerek öncelikle çalışmanın temel bakış açısını oluşturan "değişken" kavramı doğrultusunda incelenmiş ve değişken kullanılan yüksek lisans tezleri, değişken kullanılmayan yüksek lisans tezleri olmak üzere iki başlık altında sınıflandırılmıştır. Bu işlem sonucunda çalışmanın veri seti değişken kullanılan 70 yüksek lisans tezinden oluşmuştur. Veri setinde bulunan yüksek lisans tezleri "çalışmada kullanılan değişkenler, değişkenlere çalışmanın hangi başlıklarında yer verildiği (problem durumu, yöntem, bulgular, sonuçlar, öneriler vb.), değişkenlerin gerekçeleri" gibi ölçütler doğrultusunda analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda tezlerin problem durumu, problem cümlesi ve alt problemler, araştırmanın amacı ve önemi başlıklarında değişkenlere çok az yer verildiği, çalışmalarda kullanılan değişkenlerin niçin seçildiklerine ilişkin gerekçelerin açık bir şekilde ifade edilmediği, aynı değişkenlerle ilgili olarak farklı bulgulara ulaşıldığı, değişkenlerle ilgili çok az öneride bulunduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, yüksek lisans, değişken

An Evaluation of the Variables used in Master's Theses about Written Expression

Abstract

The aim of this study is to evaluate the variables used in master's theses on written expression through various perspectives. In the study, document review, a qualitative research method, that enables the analysis of written materials containing information about the facts or cases intended to be investigated, was used. The data set consists of master's theses on writing skills in the field of Turkish Education, which were identified using the keywords "writing, written expression, writing skill, written expression skill" from the thesis database of the Council of Higher Education. 159 master's theses were found between 1989 and 2019. The theses were examined based on the use of concept of "variable", which constitutes the basic point of view of the study, and the theses were classified as those that used variables and those that did not. As a result, the data set was reduced to 70 master's theses that used variables. The master's theses in the dataset were analyzed in terms of criteria such as "variables used in the study, sections under which variables were included (problem, method, findings, results, suggestions, etc.) and the reasons for the variables". The results showed that the variables were hardly included in the problem, problem statement, sub-problems, purpose of the study and importance of the study sections; that the

* Prof. Dr., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Hatay, temizkanm79@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7437-6754

** Türkçe Öğretmeni, Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul, erdevir.m@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7565-2247

reasons why the variables used in the studies were not clearly stated; that different results were obtained through the use of the same variables, and that very few suggestions were made regarding the variables.

Keywords: Turkish education, postgraduate, variable

Giriş

Dünyada son birkaç on yıl içindeki hızlı gelişmeler eğitim alanını da yakından etkilemiştir. Bu bağlamda eğitimin niteliği, etkililiği, takip edilecek yeni yöntemler gibi başlıklar doğrultusunda ve çeşitli disiplinler çerçevesinde çok sayıda çalışma gerçekleştirilmiştir. Üretilen bu çalışmalar üzerinde belli zaman aralıkları dikkate alınarak yapılacak değerlendirmeler daha sonraki çalışmalar için yol gösteren bir rehber konumunda olacaktır. Buna bağlı olarak denilebilir ki eğitim ve öğretimin pratik boyutu, dünyadaki gelişmelerin yakından takip edilmesi ve alanyazındaki akademik çalışmaların sürekli değerlendirilip güncellenmesiyle doğrudan ilişkilidir. Sözü edilen güncelleme, üretilen akademik çalışmalara ve bu çalışmaların başlıklarına ilişkin ölçütler geliştirilmesi, içerik ve işleniş biçimlerinin bu ölçütlere göre değerlendirilmesiyle mümkündür. Örneğin herhangi bir akademik çalışmada problemin nasıl, niçin belirlendiği ve nasıl ifade edildiği; yöntem başlığının çalışmada ele alınan problemle uygunluğu; ölçme araçlarının geliştirilme süreçleri ve verilerin toplanma biçimi; bulguların sunumu; ulaşılan sonuçların tartışılması ve geliştirilen öneriler gibi başlıklar üzerinde yapılacak değerlendirmeler, sonraki çalışmaların bünyesinde bu başlıkların daha etkili ve anlaşılır bir şekilde yer almasını sağlayacaktır.

Akademik alanlarda üretilen bilginin, gerçekleştirilen çalışmaların sayıca artması araştırmacıların bunlara kısa zamanda ulaşabilmelerini zorlaştırmaktadır. Bu nedenle bu çalışmaların çerçevelerini oluşturan bilgi ve analizler önem kazanmaktadır. Böylece çalışmalar üzerine gerçekleştirilen üst çalışmalar ön plana çıkmaktadır. Özçakmak (2017) akademik çalışmalar üzerine yapılan analizlerin, bilimsel disiplinlerde ortaya çıkan birikimi bir araya getirmesi ve bunları değerlendirmeye imkân vermesi bakımından oldukça önemli olduğunu vurgulamaktadır. Boyacı ve Demirkol (2018) da herhangi bir bilimsel alana yönelik gerçekleştirilen araştırmaların analiz edilmesinin, ilgili alanın derinliği ve yaygınlığı hakkında bilgiler verdiğini ve genel görünümünü ortaya çıkardığını belirtmektedir. Bu çalışmalar ayrıca sonraki araştırmaların gerçekleştirilme sürecine katkı sağlayacaktır.

Akademik disiplinler bilimsel bilginin üretilmesiyle ve uygulama sahasında yaygınlaştırılmasıyla bağımsızlığını kazanarak varlığını kabul ettirir. Ancak bu durum her bir akademik disiplinde benzer konuların araştırılması anlamına gelmemektedir. Çeşitli boyutlarıyla çalışılan, her bir ayrıntının bilimsel yöntemlerle araştırıldığı disiplinler gittikçe derinlik kazanacaktır. Bu nedenle belli zaman aralıkları gözetilerek ilgili akademik alanda çalışılan konular, bu konuların boyutları, çalışmalar sonucunda ortaya konulan bulgular vb. üzerine yapılacak araştırmalar ihtiyaç analizi açısından önem taşımaktadır. Şahin, Kana ve Varışoğlu (2013) Türkçe eğitimindeki lisansüstü çalışmaların analiz edilmesinin Türkçe eğitiminin ihtiyaçlarını görmek açısından önemli olduğunu belirtmektedir. Bu analiz çalışmaları ilgili alanda ne türde araştırmaların yapıldığını, hangi konuların eksik kaldığını ya da hangi konuların güncellenmesi gerektiğini göstermektedir. Alanın ihtiyaçlarına uygun çalışmalar yapılması da bu alanda faaliyet gösteren uygulayıcıların daha etkili olmalarını sağlayacaktır. Bu bağlamda Boyacı ve Demirkol (2018) eğitimdeki çalışmaların takip edilip değerlendirilmesinin yeniliklerin hayata geçirilmesi açısından önemli ve gerekli olduğunu vurgulamaktadır. Çünkü bu gelişmelerin değerlendirilmesi yeni araştırmalarda konunun belirlenmesinden sonuçların yazılı rapor hâline getirilmesine kadar takip edilmesi gereken tüm süreçleri etkilemektedir.

Sosyal alanda olduğu gibi bilimsel platformlarda da herhangi bir disiplinin kökleşmesi, derinleşmesi ve genel kabul görmesi o disiplin çerçevesinde bilgi üretilmesi ve bu sayede kurumsallaşmanın sağlanmasına bağlıdır. Bu anlamda akademik çalışmaların nicelik olarak arttığı disiplinlerden birisi de Türkçe eğitimidir. Bu alana ilişkin çalışmalar 1990'lı yıllardan bu yana artarak akademik derinlik kazanmıştır (Şeref ve Karagöz, 2019). Türkçe eğitimi alanında yapılan çalışmalar genellikle okuma, yazma, dinleme, konuşma becerileri, dil bilgisi etkinlikleri, ders kitapları, Türkçe dersi öğretim programları, metin türleri gibi başlıklarda gerçekleştirilmektedir. Türkçe eğitimi alanındaki

lisansüstü çalışmaları sınıflandıran bir araştırma Özçakmak (2017) tarafından gerçekleştirilmiştir. Buna göre Türkçe eğitimi alanında yapılan tez çalışmalarının % 20,1'i strateji, yöntem ve tekniklere; % 17,5'i okuma eğitimine; % 13,6'sı yazma eğitimine; % 13,2'si Türkçe ders kitaplarına ve % 11,3'ü yabancı dil olarak Türkçe öğretimine ilişkindir. Ayrıca Coşkun, Özçakmak ve Balcı (2012) tarafından Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen araştırmalar sınıflandırılmış ve sonuç olarak son yıllarda çocuk edebiyatı yerine yabancı dil olarak Türkçe öğretimi konusunun daha çok işlenmeye başladığı tespit edilmiştir. Ayrıca medya okuryazarlığı, ekran okuma gibi yeni konularda araştırmaların başladığı, konuşma becerisi ile dinleme becerisine ilişkin çalışmaların sayıca az olduğu belirlenmiştir. Konuşma ve dinleme becerisiyle ilgili bu tespit Şahin, Kana ve Varışoğlu (2013) ile Bozkurt ve Uzun (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarla da desteklenmiştir.

Ana dili eğitimi bireyin hem kendisiyle içsel olarak hem de mensubu olduğu toplumla iletişim ve etkileşimini sağlamak amacıyla yapılmaktadır. Buna göre ana dili eğitimi almış birey okuduğu ve dinlediği metinlerden anlam çıkarmalı ve bu metinlerin manasını tam ve doğru olarak kavramayabilmelidir. Aynı durum bilgi, duygu ve düşüncelerini iletme konusunda da geçerlidir. Birey herhangi bir konuda duygu ve coşkularını, bilgi ve düşüncelerini, tasarladıklarını, hayallerini, şikâyet ve önerilerini vb. açık, anlaşılır ve etkili bir şekilde yazılı ve sözlü olarak anlatabilmelidir. Yani ana dili eğitimi bireyleri, alıcı dil becerileri olan okuma ve dinleme ile verici dil becerileri olan konuşma ve yazma açısından geliştirmek, bu alanlarda bireye yetkinlik kazandırmak ve bu yetkinlikleri uygulayarak hayatını daha etkili, verimli bir şekilde devam ettirebilmek için oldukça önemlidir. Bunun yanında Sever (2001) ana dili eğitiminin kişilik gelişiminde de önemli bir role sahip olduğunu belirtmektedir. Bireyin kişiliği okudukça, dinledikçe kısacası sosyal çevresiyle etkileşim kurdukça gelişmektedir. Ana dili eğitiminin önem taşıdığı bir başka nokta da kültür aktarımıdır. Dildeki her bir yapının, kalıplaşmış ifadelerin, kavram ve kelimelerin arkasında kültürel unsurlara rastlamak mümkündür.

Ana dili eğitimine yönelik yukarıdaki ifadelerden hareketle bu eğitimin birey ve toplum hayatı açısından ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır. Bu derecede önemli ve gerekli olan bir alanda nitelikli akademik çalışmalar gerçekleştirilmeli ve uygulayıcılar için yeni, etkili öneriler geliştirilmelidir. Türkçe eğitiminde son dönemlerde gerçekleştirilen akademik çalışmalarla bu gereklilik karşılanmaya çalışılmaktadır. Bununla birlikte sadece akademik alanda çalışma üretilmesi tek başına yeterli değildir. Bu çalışmaların üretim süreçleri, takip edilen bilimsel yöntemler, üretilen bulgular, raporlaştırma biçimleri üzerine de zaman aralıkları dikkate alınarak çalışmalar yapılmalıdır. Bu nitelikteki çalışmaların akademik açıdan en önemli katkısı, sonraki araştırmaların daha nitelikli bir yaklaşımla üretilmesine rehberlik etmesidir. Bu anlamda ülkemizde özellikle son yıllarda eğitim ve öğretimle ilgili akademik çalışmaların yönelimleri, nitelikleri, söylem biçimleri vb. üzerine bilimsel bir bakış açısıyla gerçekleştirilen çalışmaların nicelik olarak arttığı görülmektedir. Aynı durum Türkçe eğitimi akademik alanı için de geçerlidir. Bozkurt ve Uzun (2015) Türkçe eğitimiyle ilgili akademik eğilimleri inceleyen araştırmaların son yıllarda ön plana çıktığını tespit etmişlerdir. Ayrıca bu çalışmaların a) tüm alanyazını kapsayan ve b) belli konu alanlarını kapsayan araştırmalar olarak sınıflandırmışlardır. Böyle bir sınıflamanın yapılması Türkçe eğitimi akademik alanındaki araştırmalara ilişkin yapılan değerlendirmeleri içeren çalışmaların önem kazandığını göstermektedir.

Ülkemizde Türkçe eğitimi akademik alanındaki lisansüstü araştırmalar yukarıdaki sınıflamaya göre değerlendirildiğinde bazı çalışmaların genel bir bakış açısıyla gerçekleştirildiği görülmektedir. Coşkun'un (2003) Türkçe ve edebiyat eğitimi alanındaki tezleri çeşitli yönlerden değerlendirmesi; Özbay'ın (2008) Türkçe eğitime ilişkin oluşturduğu kaynakça; Girmen, Kaya ve Bayrak'ın (2010) lisansüstü çalışmalar bağlamında belirledikleri Türkçe eğitiminin sorunları; Coşkun, Özçakmak ve Balcı (2012)'nin Türkçe eğitimi alanındaki tezlerin tür, hedef kitle ve konularına göre yaptıkları sınıflama; Şahin, Kana ve Varışoğlu (2013)'nin Türkçe eğitimi alanındaki tezlerin konu, yöntem, veri toplama araçları ve örnekleme ilişkin incelemeleri; Varışoğlu, Şahin ve Göktaş (2013)'in Türkçe eğitimi alanındaki araştırmaların eğilimlerini sınıflandırmaları; Bozkurt ve Uzun (2015)'un Türkiye'de gerçekleştirilen uluslararası bilimsel toplantılarda Türkçe eğitimiyle ilgili sunulan bildirilerdeki temel eğilimleri değerlendirmeleri; Özçakmak (2017)'in Türkçe eğitimi alanındaki lisansüstü araştırmaların yönelimlerini sınıflandırması; Boyacı ve Demirkol (2018)'un Türkçe eğitimi alanındaki tezler üzerine

konu, özet, başlık ve künye açısından yaptıkları analiz genel bir bakış açısıyla gerçekleştirilen çalışmalara birer örnek oluşturmaktadır.

Türkçe eğitimi akademik alanında gerçekleştirilen araştırmaları genel bir bakış açısının dışında beceri odaklı olarak değerlendiren çalışmalar da bulunmaktadır. Elbir ve Bağcı (2013) okuma becerisine yönelik lisansüstü çalışmaları değerlendirerek mevcut araştırma konularının varlığını ortaya koymuş; Karadağ (2014) okuma ilgi ve alışkanlığına yönelik lisansüstü çalışmaları karşılaştırmış; Akaydın ve Çeçen (2015) okuma becerisine yönelik makaleleri konu, yöntem, örneklem vb. başlıklar doğrultusunda inceleyerek bir içerik analizi yapmış; Özdemir (2018) okuduğunu anlamaya yönelik tezleri yöntem, örneklem, örneklem seçim yöntemi, veri toplama araçları ve veri analizi teknikleri başlıklarına göre değerlendirmiş; Şeref ve Karagöz (2019) okuma becerisine yönelik tezleri bibliyometrik açıdan analiz etmiş; Maden (2020) akıcı okumaya dönük lisansüstü çalışmaların eğilimlerini incelemiştir.

İlgili alanyazında yazma becerisine yönelik çalışmalar da bulunmaktadır. Bu anlamda Elbir ve Yıldız (2012) yazma becerisine yönelik tezleri dış yapı ve içerik açısından değerlendirmiş; Coşkun, Balcı ve Özçakmak (2013) eğilimler doğrultusunda analiz etmiş; Tok ve Potur (2015) tezler ve makalelerden oluşan veri setini hedef kitle, yöntem ve yazma eğilimleri açısından incelemiş; Uyar (2016) lisansüstü tezleri hedef kitle, diğer dil becerileri ile ilişkiler ve yöntem değişkenlerine göre değerlendirmiş; Karagöz ve Şeref (2020) de makaleleri eğilimlerine göre analiz etmiştir.

Dil becerilerinden dinlemeye yönelik analiz çalışmaları da alanyazındaki yerini almıştır. Bunlardan Ünal ve Özer (2014) dinleme becerisiyle ilgili çalışmaları bir araya getirmiş; Doğan ve Özçakmak (2014) dinleme becerisine yönelik tezleri yıl, üniversite, hedef kitle ve konu başlıklarına göre değerlendirmiş; Kardaş, Çetinkaya ve Kaya (2018) dinleme becerisiyle ilgili gerçekleştirilmiş tezlerle makaleleri eğilimlerine göre sınıflandırmıştır.

Konuşma becerisine yönelik analiz çalışmaları sayıca az olmakla birlikte Potur ve Yıldız (2016) bu beceriyle ilgili tezlerle makaleleri hedef kitle, yöntem, eğilimler başlıklarına göre incelemiş; Sarıkaya ve Söylemez (2016) de lisansüstü tezleri çeşitli yönlerden değerlendirmişlerdir.

Dil becerilerinin dışında yabancı dil olarak Türkçenin öğretimine yönelik çalışmalar da çeşitli açılardan değerlendirilmiştir. Büyükkiz (2014) yabancılara Türkçe öğretimine yönelik tezleri tür, yıl, konu, yöntem gibi ölçütlere göre incelemiş; Biçer (2017) bu alanda yazılmış makalelerin eğilimlerini tespit etmiş; Türkben (2018) tezleri üniversite, tür, yıl, konu, yöntem, örneklem, veri toplama araçları ve verilerin analiz edilmesine göre değerlendirmiş; Bağcı Ayrancı (2019) kültür aktarımı alanında gerçekleştirilen tezleri yıl, konu, araştırmanın modeli vb. başlıklara göre; Çelebi, Ergül, Usta ve Mutlu (2019) hedef kitle, yöntem, yıl, konu başlıkları açısından; Gülen Canlı ve Tepeli (2019) tür, konu, yıl, çalışma grubu, veri toplama araçları ve yöntem başlıklarına göre değerlendirmişlerdir.

Türkçe eğitimi akademik alanında gerçekleştirilen araştırmalar üzerine yapılan analiz çalışmalarının genel olarak birbirine benzer konular üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu çalışmalar Türkçe eğitimi alanında yazılan yüksek lisans ve doktora tezlerini, makaleleri ve bilimsel toplantılarda sunulan bildirimleri veri seti olarak değerlendirmiştir. Çalışmalarda kullanılan değerlendirme ölçütleri büyük ölçüde benzer bir nitelik taşımaktadır. Bu ölçütler genellikle araştırmanın yapıldığı yıl, üniversite, çalışmada kullanılan yöntem, çalışma grubu, konu, alandaki eğilimler şeklindedir. Bu çalışmalar değerlendirildiğinde Türkçe eğitimiyle ilgili araştırmaların kavramsal çerçeve, yöntem, bulgular, değişkenler, öneriler vb. başlıkları üzerine bir incelemeye yönelmediği görülmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada lisansüstü çalışmaların önemli unsurlarından biri olan bağımlı ve bağımsız değişkenler değerlendirilmektedir.

Araştırmanın amacı yazılı anlatım becerisiyle ilgili yüksek lisans tezlerinde kullanılan değişkenlerin çeşitli yönlerden değerlendirilmesini sağlamaktadır. Çalışmada bu amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Çalışmada kullanılan değişkenler hangileridir?
2. Çalışmanın problem durumu bölümünde değişkenlere yer verilmiş mi?
3. Çalışmanın amacı ve önemi bölümlerinde değişkenlere yer verilmiş mi?
4. Çalışmanın “yöntem” başlığında değişkenlere yer verilmiş mi?
5. Çalışmanın “bulgular” bölümünde değişkenlere ilişkin verilere yer verilmiş mi?
6. Değişkenlerin gerekçeleri var mı?

7. Değişkenlere “sonuçlar” bölümünde yer verilmiş mi?
8. Değişkenlere “tartışma/yorum” bölümünde yer verilmiş mi?
9. Değişkenlere “öneriler” bölümünde yer verilmiş mi?

Akademik araştırmaların önemi birkaç faktörden kaynaklanabilir. Araştırmanın konusuyla ilgili daha önce herhangi bir çalışma yapılmaması, konuyla ilgili çalışmalar olmasına rağmen söz konusu araştırmanın ele aldığı boyutla ilgili bir çalışma bulunmaması bir akademik araştırmayı önemli kılan faktörlerdendir. Bu çalışmada yazılı anlatım becerisiyle ilgili yüksek lisans tezlerinde kullanılan değişkenler çeşitli yönleriyle değerlendirilmektedir. Daha önce yazılı anlatımla ilgili lisansüstü tezleri konu edinen araştırmalar yapılmıştır. Elbir ve Yıldız (2012), Coşkun, Balcı ve Özçakmak (2013), Tok ve Potur (2015), Uyar (2016), Karagöz ve Şeref (2020) bunlardandır. Ancak bu araştırmalarda “değişken” unsuru değerlendirilmemiştir. Dolayısıyla bu araştırma, ilgili alanyazında daha önce değerlendirilmeyen bir unsur olan değişkenleri incelemesi yönüyle önem taşımaktadır. Ayrıca yazılı anlatımla ilgili tezlerde kullanılan değişkenler konusunda ulaşılan sonuçlar (hangi değişkenlerin kullanıldığı, değişkenlerin kullanılma gerekçeleri, değişkenlerle ilgili ulaşılan veriler ve sunulan öneriler vb.) ilgili alanda daha sonra gerçekleştirilecek araştırmalarla ilgili fikir vermesi açısından da önemlidir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

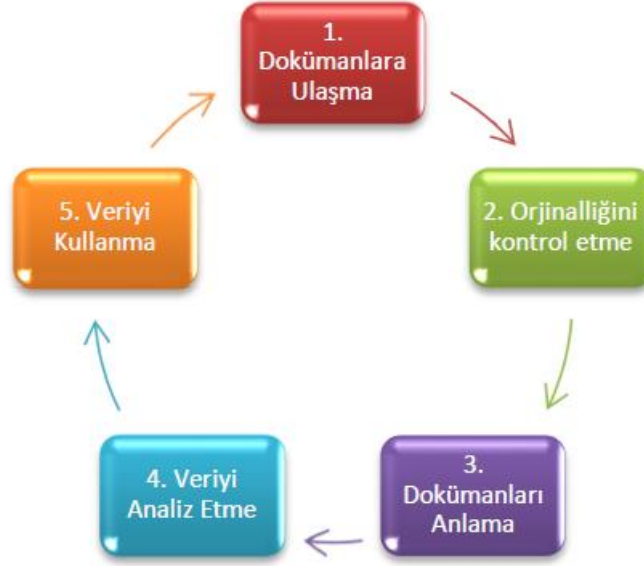
Yazma becerisiyle ilgili gerçekleştirilen yüksek lisans tezlerindeki değişkenlerin değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntem ve tekniklerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman incelemesi veya analizi tek başına bir araştırma yöntemi olabileceği gibi, diğer nitel yöntemlerin kullanıldığı durumlarda ek bilgi kaynağı olarak da işe yarayabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 217). Doküman incelemesi yöntemi, fiziksel kaynakların sınırlarını belirlemek, kategorize etmek, araştırmak ve yorumlamak için kullanılan teknikler olarak tanımlanmaktadır. Doküman incelemesi, araştırma konusuyla ilgili bir dokümanın özeti çıkararak veya açıklamasını yapmaktan ziyade dokümanın içeriğinin bir analizini ve çoğu durumda da belirli bir tarihsel veya çağdaş bağlam içerisinde dokümanda verilmek istenen mesajın, niyetin ve güdünün incelenmesini içerir (Payne ve Payne, 2004, Harvey, 2018, akt. Özkan, 2019). Yani doküman incelemesi yoluyla dokümanları toplanabilir, gözden geçirilebilir, sorgulanabilir ve analiz edilebilir.

Veri Seti

Çalışmanın veri setini Türkçe Eğitimi alanında yazma becerisiyle ilgili olarak gerçekleştirilen yüksek lisans tezleri oluşturmaktadır. Bu tezler Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın tez veri tabanı kullanılarak elde edilmiştir. Çalışmada “yazma, yazılı anlatım, yazma becerisi, yazılı anlatım becerisi” anahtar kelimeleriyle yapılan tarama sonucunda ilk tezin gerçekleştirildiği 1989 yılından 2019 yılına kadar 159 yüksek lisans tezi tespit edilmiştir. Bu tezler arşivlenerek öncelikle çalışmanın temel bakış açısını oluşturan “değişken” kavramı doğrultusunda incelenmiş ve 1. Değişken kullanılan yüksek lisans tezleri, 2. Değişken kullanılmayan yüksek lisans tezleri olmak üzere iki başlık altında sınıflandırılmıştır. Böylece çalışmanın veri seti değişken kullanılan 70 yüksek lisans tezinden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi belli başlı beş aşamada yapılabilir (Forster, 1995): “(1) dokümanlara ulaşma, (2) orijinalliğini kontrol etme, (3) dokümanları anlama, (4) veriyi analiz etme ve (5) veriyi kullanma” (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 223). Bu aşamalar göz önüne alınarak aşağıdaki işlemler yapılmıştır:

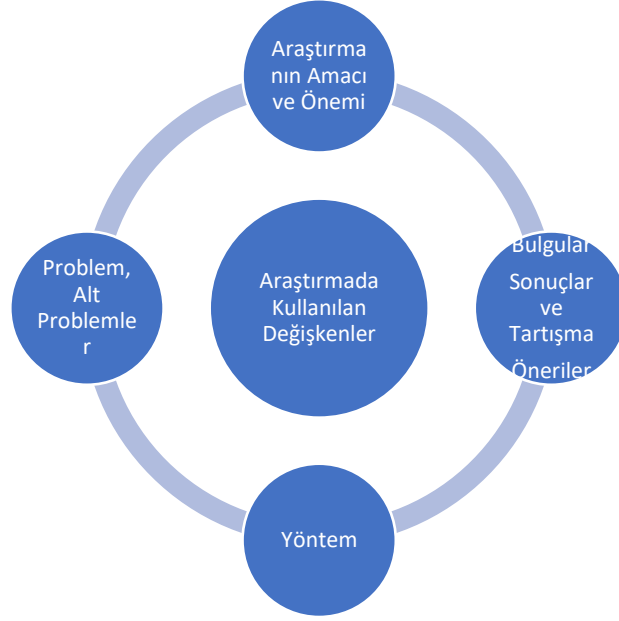
Dokümanlara ulaşma aşamasında araştırmada elde edilmesi planlanan bulgular için en doğal ve uygun belgeler, dokümanlar belirlenir ve arşivlenmek üzere edinilir. Bu amaçla ilk olarak araştırma konusuyula ilgili çalışmalara ulaşılmaya çalışılmıştır. Bunun için “Yök Tez Merkezi” kullanılmıştır. Araştırmaya konu olan tezlere ulaşabilmek için “yazma, yazma becerisi, yazılı anlatım, yazılı anlatım becerisi” anahtar kavramlarıyla aramalar yapılmış ve ilgili çalışmalar Yükseköğretim Kurulu ana sayfasından edinilerek arşivlenmiştir.

Özgünlüğü kontrol etme aşamasında dokümanların birincil yani asıl kaynaklardan mı, yoksa ikincil kaynaklardan mı elde edildiği, elde edilen dokümanların, asıllarının aynısı olup olmadığı, dokümanlar üzerinde oynama yapılıp yapılmadığı, dokümanların kim veya kimler tarafından geliştirildiği gibi durumlar sorgulanır. Bu araştırmada doküman olarak yazılı anlatım becerisiyle ilgili tezler kullanılmıştır. İlgili tezler resmî bir internet adresi olan www.yok.gov.tr kullanılarak edinildiği için orijinallik açısından başka bir işlem uygulanmamıştır.

Dokümanları anlama aşaması, arşivlenen ve orijinalliği tespit edilen dokümanların belirlenen amaç ve alt amaçlar açısından dikkatlice okunup değerlendirilmesini içerir. Çalışmanın bu aşamasında arşivlenen tezler belirlenen amaç ve alt amaçlar doğrultusunda dikkatlice okunarak değerlendirilmiştir. Bu aşamada öncelikle arşivlenen tezler 1. Değişken kullanılanlar, 2. Değişken kullanılmayanlar olmak üzere sınıflandırılmış daha sonra değişken kullanılan tezler incelenmiştir.

Dokümanlar bazı araştırmalarda ek veri kaynağı olarak değil, tek başına bir araştırmanın tüm veri setini oluşturur. Bu araştırmada da incelenen yüksek lisans tezleri veri setinin tek başına kaynağıdır. Tek veri kaynağı olduğu durumlarda dokümanların, araştırmanın amacına göre kapsamlı bir şekilde analiz edilmesi gerekir. Bu analizin başlıca dört aşaması bulunur. 1. Araştırmaya konu olan veri setinden örneklem seçme, 2. Analiz için kategoriler geliştirme, 3. Analiz birimini saptama (sözcük, tema, karakter veya kişi, cümle veya paragraf, madde vb.), 4. Sayısallaştırma (var / yok, frekans, yüzde vb.).

Bu araştırmada, yukarıda belirtilen verilerin analiz edilmesi aşamaları takip edilmiştir. Öncelikle veri setinden örneklem alınmıştır. Bu amaçla lisansüstü tezler için planlanan çalışma yüksek lisans tezleriyle sınırlandırılmıştır. İkinci aşamada analiz için kategoriler geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla tezlerdeki başlıklar belirlenmiştir. Bu başlıklar aşağıdaki gibidir:

Bu başlıklar tezlerde değişkenlerden bahsedilmesi gereken başlıklardır. Dolayısıyla araştırmancın kategorilerini oluşturmaktadırlar. Daha sonra bu kategoriler sorular şekilde sorulara dönüştürülmüştür.

1. Çalışmanın Deseni/Modeli/Yöntemi Nedir?
2. Çalışmada Hangi Değişkenler Kullanılmıştır?
3. Problem Durumu/ Problem Cümlesi/Alt Problemler/Amaç ve Alt Amaçlar başlıklarında değişkenlere yer verilmiş mi?
4. Çalışmanın Önemi başlığında değişkenlere yer verilmiş mi?
5. Çalışmanın "Yöntem" başlığında değişkenlere yer verilmiş mi?
6. Çalışmanın "Bulgular" bölümünde Değişkenlere İlişkin Verilere Yer Verilmiş mi?
7. Değişkenlerin Gereklere Var mı?
8. Değişkenlerle İlgili Bulgular Neler?
9. Değişkenlere "Sonuçlar" bölümünde yer verilmiş mi?
10. Değişkenlere "Tartışma/Yorum" bölümünde yer verilmiş mi?
11. Değişkenlere "Öneriler" bölümünde yer verilmiş mi?

Soruların belirlenmesinden sonra analiz birimi belirlenmiştir. Araştırmada analiz birimi olarak paragraflar üzerinde çalışılmıştır. Yukarıdaki soruların cevaplarını belirlemek amacıyla daha önce belirlenmiş olan "problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, amaç, çalışmanın amacı, çalışmanın önemi, yöntem, bulgular, sonuçlar, tartışma, öneriler" başlıklarını oluşturan paragraflar analiz edilmiştir. Veri analizinin sayısallaştırma aşamasında "var / yok" formatı kullanılmıştır. Bu şekilde elde edilen veriler tablolara frekans (sıklık) olarak yansıtılmış ve bulgular başlığı altında verilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgular yer almaktadır. Bulguların verilişinde lisansüstü çalışmaların yıllara göre dağılımından başlanarak yöntem dağılımları, araştırma boyunca incelenen değişkenlerin çalışmaların içindeki yerleri, ulaşılan veriler, verilerin yorumlanması şeklinde bir yöntem benimsenmiştir.

Araştırmaya Konu Olan Yüksek Lisans Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmaya konu olan yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımına ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 1.

Yüksek Lisans Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Sayı	Yıllar	Sayı
1989	1	2010	14
2000	2	2011	13
2001	1	2012	4
2003	1	2013	11
2004	2	2014	16
2005	1	2015	13
2006	11	2016	11
2007	12	2017	13
2008	5	2018	19
2009	5	2019	4
TOPLAM	41	TOPLAM	118
GENEL TOPLAM		159	

Tabloya göre 1989 ile 2019 yılları arasında yapılan yüksek lisans tezlerinin sayısı 159 olarak belirlenmiştir. Bu tezlerin 41'i 1989-2009 yılları arasında (2010'dan önce); 118'i ise 2010-2019 yılları arasında (2010'dan sonra) gerçekleştirilmiştir.

Araştırmaya Konu Olan Yüksek Lisans Tezlerinden Değişken Kullanılanların Yıllara Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmaya konu olan yüksek lisans tezlerinden değişken kullanılanların yıllara göre dağılımına ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 2.

Yüksek Lisans Tezlerinden Değişken Kullanılanların Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Sayı	Yıllar	Sayı
1989	1	2010	4
2000	1	2011	8
2001	1	2012	3
2003	1	2013	5
2004	5	2014	9
2005	6	2015	2
2006	2	2016	4
2007	3	2017	4
2008	1	2018	6
2009	1	2019	3
TOPLAM	22	TOPLAM	48
GENEL TOPLAM		70	

Tabloya göre 1989 ile 2019 yılları arasında değişken kullanılan yüksek lisans tezlerinin sayısı 70 olarak belirlenmiştir. Bu tezlerin 22'si 1989 ile 2009 yılları arasında (2010'dan önce); 48'i 2010 ile 2019 yılları arasında (2010'dan sonra) gerçekleştirilmiştir.

Araştırmaya Konu Olan Yüksek Lisans Tezlerinde Kullanılan Yöntemlerin Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Araştırmaya konu olan yüksek lisans tezlerinde kullanılan yöntemlerin dağılımlarına ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 3.

Araştırmaya Konu Olan Yüksek Lisans Tezlerinde Kullanılan Yöntemlerin Dağılımları

Yöntemler	f
Nedensel karşılaştırma	2
Tarama modeli	21
Öntest sontest kontrol gruplu deneysel model	21
Betimsel model	14
İlişkisel tarama	5
Kama yöntem	3
Korelasyonel tarama	1
Nitel araştırma yöntemi	1
Belirtilmemiş	2
Toplam	70

Tabloda araştırmaya konu olan yüksek lisans tezlerinde kullanılan yöntemlerin dağılımları yer almaktadır. Buna göre tezlerin 2'sinde nedensel karşılaştırma, 21'inde tarama modeli, 21'inde ön test son test kontrol gruplu deneysel model, 14'ünde tarama modeli, 5'inde ilişkisel tarama, 3'ünde karma yöntem, 1'inde korelasyonel tarama, 1'inde nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Tezlerin 2'sinde kullanılan yöntem belirtilmemiştir.

Yüksek Lisans Tezlerinde Kullanılan Değişkenlere Problem Durumu/Problem Cümlesi/Alt Problemler/Amaç/Alt Amaçlar Başlıklarında Yer Verilme Durumuna İlişkin Bulgular

Yüksek lisans tezlerinde kullanılan değişkenlerin Problem Durumu/Problem Cümlesi/Alt Problemler/Amaç/Alt Amaçlar başlıklarında yer verilme durumuna ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 4.

Değişkenlere Problem Durumu/Problem Cümlesi... Başlıklarında Yer Verilme Durumları

Başlıklar	f
Problem Durumu	7
Problem Cümlesi	14
Alt Problemler	21
Amaç	11
Alt Amaçlar	7
Hiçbir başlık altında yer verilmemiş	10
Toplam	70

Tabloda yüksek lisans tezlerinde kullanılan değişkenlere Problem Durumu/Problem Cümlesi/Alt Problemler/Amaç/Alt Amaçlar başlıklarında yer verilme durumları yer almaktadır. Buna göre tezlerde kullanılan değişkenlerin 7'sine problem durumu başlığında, 14'üne problem cümlesi başlığında, 21'ine alt problemler başlığında, 11'ine amaç başlığında, 7'sine alt amaçlar başlığında yer verilmiştir. Tezlerin 10'unda kullanılan değişkenlere bu başlıkların hiçbirinde yer verilmemiştir.

Araştırmaya Konu Olan Tezlerde Kullanılan Değişkenlere "Araştırmanın Önemi" Başlığında Yer Verilme Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya konu olan tezlerde kullanılan değişkenlere "Araştırmanın Önemi" başlığında yer verilme durumuna ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 5.

Değişkenlere "Araştırmanın Önemi" Başlığında Yer Verilme Durumu

Başlık	Evet	Hayır
Araştırmanın Önemi	21	49

Toplam	70

Tabloda araştırmaya konu olan tezlerde kullanılan değişkenlere “Araştırmanın Önemi” başlığında yer verilme durumuna ilişkin veriler bulunmaktadır. Buna göre tezlerin 21’inde “araştırmanın önemi” başlığında değişkenlere yer verilirken, 49’unda “araştırmanın önemi” başlığında değişkenlere yer verilmemiştir.

Araştırmaya Konu Olan Tezlerde Kullanılan Değişkenlere “Yöntem” Başlığında Yer Verilme Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya konu olan tezlerde kullanılan değişkenlere “Yöntem” başlığında yer verilme durumuna ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 6.

Değişkenlere “Yöntem” Başlığında Yer Verilme Durumu

Başlık	Evet	Hayır
Araştırmanın Yöntemi	29	41
Toplam	70	

Tabloda araştırmaya konu olan tezlerde kullanılan değişkenlere “Yöntem” başlığında yer verilme durumuna ilişkin bulgular yer almaktadır. Buna göre tezlerin 29’unda “yöntem” başlığında değişkenlere yer verilirken 41’inde değişkenlere yöntem başlığında yer verilmemiştir.

Araştırmaya Konu Olan Betimsel Nitelikteki Tezlerde Kullanılan Değişkenlere İlişkin Bulgular

Araştırmaya konu olan betimsel nitelikteki tezlerde kullanılan değişkenlere ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 7.

Betimsel Nitelikteki Tezlerde Kullanılan Değişkenler

Değişken	f	Değişken	f	Değişken	f
Sınıf	7	Kiminle yaşadıkları	2	Sınıfta oturlan yer	1
Cinsiyet	36	Yerleşim yeri	4	Okunan kitap türü	1
Akademik başarı	10	Çocukken masal dinleme	1	Kıdem	2
Sosyo-ekonomik düzey	24	Kitap okuma, alışkanlık	18	Ailedeki birey sayısı	2
Metin, anlatım türü	9	Okul öncesi eğitim süresi	1	Öğrenim, mezuniyet alanı	5
Annenin eğitim düzeyi	19	Evde kitaplık bulunması	7	Kişilik yapısı	1
Babanın eğitim düzeyi	19	Kütüphaneye gitme	2	Yetenek alanı	1
Sürelî yayın takip etme	9	Yaş	1	Türkçe dersini sevme	1
Okul öncesi eğitim	6	Okul	11	Farklı zamanlarda yazma	1
Annenin mesleği	7	Kendine ait oda	4	Yazmayı sevme	2
Babanın mesleği	7	Günlük tutma	5	Yazma ödevlerindeki başarı	1
Kardeş sayısı	5	Sözlük kullanma	3	Anne çalışma durumu	1
Düzenli yemek, uyku, egzersiz alışkanlıkları	1	Günlük uyku süreleri	1	Düzenli yaptıkları egzersiz türleri	1
Ailelerin derslerine karşı tutumları	1	Özel olarak bir hobi ile ilgilenme durumları	1	Özel olarak ilgilendikleri hobi alanları	1
Oyun oynamak için tercih edilen ortam	1	Günlük sokakta oyun oynama süreleri	1	Günlük tablet, bilgisayar vb. kullanma süreleri	2
Televizyon karşısında geçirilen süre	4	Yazım kılavuzu kullanma	1	Evde iletişim kurulan dil	1

Yazılı Anlatımla İlgili Yüksek Lisans Tezlerinde Kullanılan Değişkenler Üzerine Bir Değerlendirme

İnternette noktalama işaretlerine ve yazım kurallarına dikkat etme durumları	1	Noktalama işaretlerine ve yazım kurallarına dikkat etmeyen insanları uyarıp uyardırma durumları	1	Yazı yazma alışkanlığına sahip olup olmama durumları	1
	1	Yazdıkları yazıları noktalama işaretlerinin kullanımı yönünden inceleme durumları	1	Kendilerini noktalama işaretlerinin kullanımı yönünden yeterli görme durumları	1
Yazdıkları yazıları yazım kurallarının kullanımı yönünden inceleyip incelememe durumları	1	Kendilerini yazım kurallarının kullanımı yönünden yeterli görme durumları	1	Çevresinde yazma konusunda model alabileceği kişilerin bulunma durumu	1
Merkez/köy okulunda öğrenim görme durumu	1	Annenin yazmaktan hoşlanması	1	Babanın yazmaktan hoşlanması	1
Sosyal medyayı kullanma durumu	1	İzlenen televizyon programları	1	İnterneti kullanma sıklığı	1
İnterneti kullanma amacı	1	Haber, tartışma vb. programları izleme	1		
KULLANILAN FARKLI DEĞİŞKEN SAYISI					65
GENEL TOPLAM					269

Tabloda araştırmaya konu olan betimsel nitelikteki tezlerde kullanılan değişkenlere ilişkin veriler bulunmaktadır. Buna göre 70 tezde toplam 269 değişken kullanılmıştır. Bu değişkenler toplam 65 çeşitten oluşmaktadır. Tezlerde en çok kullanılan değişken cinsiyet (f=36) olmuştur. Bunun dışında sosyo-ekonomik düzey (f=24), annenin eğitim düzeyi (f=19), babanın eğitim düzeyi (f=19), kitap okuma alışkanlığı (f=18), okul (f=11) değişkenleri de tezlerde sıklıkla kullanılan değişkenlerdendir. Ayrıca sınıfta oturulan yer, çocukken masal dinleme, okul öncesi eğitim süresi, yaş, okunan kitap türü, kişilik yapısı, yetenek alanı, Türkçe dersini sevme, farklı zamanlarda yazma, yazma ödevlerindeki başarı, anne çalışma durumu, düzenli yemek, uyku, egzersiz alışkanlıkları, günlük uyku süreleri, düzenli yapılan egzersiz türleri, ailelerin derslerine karşı tutumları, özel olarak bir hobi ile ilgilenme durumları, özel olarak ilgilendikleri hobi alanları, oyun oynamak için tercih edilen ortam, günlük sokakta oyun oynama süreleri, yazım kılavuzu kullanma, evde iletişim kurulan dil, internette noktalama işaretlerine ve yazım kurallarına dikkat etme durumları, noktalama işaretlerine ve yazım kurallarına dikkat etmeyen insanları uyarıp uyardırma durumları, yazı yazma alışkanlığına sahip olup olmama durumları, noktalama ve yazım (imla) hatalarını gerekli kurumlara bildirim bildirmeme durumları, yazdıkları yazıları noktalama işaretlerinin kullanımı yönünden inceleme durumları, kendilerini noktalama işaretlerinin kullanımı yönünden yeterli görme durumları, yazdıkları yazıları yazım kurallarının kullanımı yönünden inceleyip incelememe durumları, kendilerini yazım kurallarının kullanımı yönünden yeterli görme durumları, çevresinde yazma konusunda model alabileceği kişilerin bulunma durumu, merkez/köy okulunda öğrenim görme durumu, annenin yazmaktan hoşlanması, babanın yazmaktan hoşlanması, sosyal medyayı kullanma durumu, izlenen televizyon programları, interneti kullanma sıklığı, interneti kullanma amacı, haber, tartışma vb. programları izleme değişkenleri tezlerde 1'er defa kullanılmıştır.

Araştırmaya Konu Olan Deneysel Nitelikteki Tezlerde Kullanılan Değişkenlere İlişkin Bulgular

Araştırmaya konu olan deneysel nitelikteki tezlerde kullanılan değişkenlere ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 8.

Deneysel Nitelikteki Tezlerde Kullanılan Değişkenler

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken

Ders Günlüğü Kullanımı	Akademik Başarı Yazma Becerisi	6+1 Analitik Yazma Ve Değerlendirme Modeli	Yazılı Anlatım Becerisi
Metinlerarası Okuma Yaklaşımı	Yaratıcı Yazma Becerileri	Kelime Ağı Yöntemi	Yaratıcı Yazma Becerileri
Yaratıcı Yazma Teknikleri	Serbest Yazma Yazmaya Yönelik Tutum	4+1 Planlı Yazma Ve Değerlendirme Modeli	Yazmaya Karşı Tutum Yazma Özyeterlik Algısı Yazılı Anlatım
Metin Yapısı Öğretimi	Tartışmacı Metin Yazma Becerileri	Akran Etkileşimine Dayalı Yazma Etkinlikleri	Yaratıcı Yazma Becerileri
Dikte Çalışmaları	Yazı Becerisi	Yaratıcı Yazma Yöntemi	Yazma Öz Yeterlik Algısı Yazmaya İlişkin Tutum Yazma Becerisi Akademik Başarısı
Kurgu Merdiveni	Yazma Başarısı Yazmaya Yönelik Tutum	Öğrencilere Verilen Yazma Eğitimi	Hikâye Yazma Becerisi
Yaratıcı Drama	Yazma Başarısı	Çoklu Zekâ Kuramı	Okuduğunu Anlama ve Yazılı Anlatım Becerileri
Kelime Ağı Oluşturma	Yazma Başarısı Yazma Motivasyonu	5E Öğrenme Modeline Uygun Yaratıcı Yazma Etkinlikleri	Yazma Becerisi

Tabloda deneysel desenle gerçekleştirilen tezlerde kullanılan değişkenlere yer verilmektedir. Buna göre deneysel nitelikli tezlerde ders günlüğü kullanımı, metinler arası okuma yaklaşımı, yaratıcı yazma teknikleri, metin yapısı öğretimi, dikte çalışmaları, kurgu merdiveni, yaratıcı drama, kelime ağı oluşturma, yüz yüze ve çevrimiçi tartışmacı metin yazma eğitimi, 6+1 analitik yazma ve değerlendirme modeli, kelime ağı yöntemi, 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modeli, akran etkileşimine dayalı yazma etkinlikleri, çoklu zekâ kuramı, 5E öğrenme modeline uygun yaratıcı yazma etkinlikleri, 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modeli değişkenleri kullanılmıştır.

Genel Olarak Yazma Becerisiyle İlgili Tezlerde Kullanılan Değişkenlere İlişkin Bulgular

Genel olarak yazma becerisiyle ilgili tezlerde kullanılan değişkenlere ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 9.

Genel Olarak Yazma Becerisiyle İlgili Tezlerde Kullanılan Değişkenler

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken
Yazılı Anlatım Becerileri	Cinsiyet, Anne Babanın Eğitim Düzeyi, Kardeş Sayısı, Yaş, Sosyo-Ekonomik Düzey, Kitap Okuma, Okul Öncesi Eğitim Alma Durumu, Okul, Anne ve Babanın Meslekleri, Akademik Başarı, Sözlük Kullanma Durumu, Ailedeki Birey Sayısı,
Yazma Becerisi	Çalışma Odalarının Olup Olmaması, Günlük Tutma Alışkanlıkları, Süreli Yayın Takip Etme, Evde Yaşayan Birey Sayısı, Evde İletişim Kurulan Dil, Evde Kitaplık Bulunma, Yazmada Model Alabileceği Kişi, Günlük Televizyon İzleme Süresi,
Kompozisyon Yazma Becerileri	Kompozisyon Yazmayı Sevme Durumu, Merkez/Köy Okulunda Öğrenim Görme, Yakın Çevre ve Aile, Haftalık İnternetle İlgilenme Sıklığı, İnterneti Kullanma Amacı, Haber, Belgesel vb. İzleme, Kütüphaneye Devam Etme.
Yazılı Anlatım Becerisi	

Yazılı Anlatımla İlgili Yüksek Lisans Tezlerinde Kullanılan Değişkenler Üzerine Bir Değerlendirme

Tabloda genel olarak yazma becerisiyle ilgili tezlerde kullanılan değişkenler bulunmaktadır. Buna göre yazılı anlatım becerileri, yazma becerisi, kompozisyon yazma becerileri, yazılı anlatım becerisiyle ilgili tezlerde cinsiyet, anne babanın eğitim düzeyi, kardeş sayısı, yaş, sosyo-ekonomik düzey, kitap okuma, okul öncesi eğitim alma durumu, okul, anne ve babanın meslekleri, akademik başarı, sözlük kullanma durumu, ailedeki birey sayısı, çalışma odalarının olup olmaması, günlük tutma alışkanlıkları, süreli yayın takip etme, evde yaşayan birey sayısı, evde iletişim kurulan dil, evde kitaplık bulunma, yazmada model alabileceği kişi, günlük televizyon izleme süresi, kompozisyon yazmayı sevme durumu, merkez/köy okulunda öğrenim görme, yakın çevre ve aile, haftalık internetle ilgilenme sıklığı, interneti kullanma amacı, haber, belgesel vb. izleme, kütüphaneye devam etme değişkenleri kullanılmıştır.

Yazılı Anlatımda “İmla, Noktalama, Anlatım Bozukluğu” Konulu Tezlerde Kullanılan Değişkenler

Yazılı anlatımda “İmla, noktalama, anlatım bozukluğu” konulu tezlerde kullanılan değişkenlere ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 10.

İmla, Noktalama, Anlatım Bozukluğu Konulu Tezlerde Kullanılan Değişkenler

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken
Anlatım Bozukluğu	Okul, Cinsiyet, Akademik Başarı, Metin Türü, Okuma Alışkanlığı, Sosyo-ekonomik Düzey, Sınıf Düzeyi, Anne Baba Eğitim Durumu, Anne Çalışma Durumu, Anne Baba Mesleği, Okul Öncesi Eğitim Alma Durumu, Okul Öncesi Eğitim Süresi, Düzenli Yemek, Uyku, Egzersiz Alışkanlıkları, Düzenli Yaptıkları Egzersiz Türleri, Ailelerin Derslerine Karşı Tutumları, Kardeş Sayısı, Bir Hobi İle İlgilenme Durumları, İlgilendikleri Hobi Alanları, Oyun Oynamak İçin Tercih Edilen Ortam, Sokakta Oyun Oynama Süreleri, Tablet, Bilgisayar vb. Kullanma Süreleri, Mezun Olunan Lise, Öğretim Programı Türü, Süreli Yayınları Takip Etme Durumları, Yazım Kılavuzu Kullanma Alışkanlığı, Türkçe Sözlük Kullanma Alışkanlığı, İnternette Noktalama İşaretlerine ve Yazım Kurallarına Dikkat Etme Durumları, Yazı Yazarken Noktalama İşaretlerine ve Yazım Kurallarına Dikkat Etmeyen İnsanları Uyarma Durumları, Yazı Yazma Alışkanlığına Sahip Olma Durumları, Çevrelerinde Karşılaştıkları Noktalama ve Yazım Hatalarını Gerekli Kurumlara Bildirme Durumları, Yazdıkları Yazıyı Noktalama İşaretlerinin Kullanımı Yönünden İnceleme Durumları, Kendilerini Noktalama İşaretlerinin Kullanımı Yönünden Yeterli Görme Durumları, Yazdıkları Yazıyı Yazım Kurallarının Kullanımı Yönünden İnceleme Durumları, Kendilerini Yazım Kurallarının Kullanımı Yönünden Yeterli Görme Durumları.
Noktalama İşaretlerini ve Yazım Kurallarını Uygulama	

Tabloya göre anlatım bozukluğu, noktalama işaretlerini ve yazım kurallarını uygulamayla ilgili tezlerde okul, cinsiyet, akademik başarı, metin türü, okuma alışkanlığı, sosyo-ekonomik düzey, sınıf düzeyi, anne baba eğitim durumu, anne çalışma durumu, anne baba mesleği, okul öncesi eğitim alma durumu, okul öncesi eğitim süresi, düzenli yemek, uyku, egzersiz alışkanlıkları, düzenli yaptıkları egzersiz türleri, ailelerin derslerine karşı tutumları, kardeş sayısı, bir hobi ile ilgilenme durumları, ilgilendikleri hobi alanları, oyun oynamak için tercih edilen ortam, sokakta oyun oynama süreleri, tablet, bilgisayar vb. kullanma süreleri, mezun olunan lise, öğretim programı türü, süreli yayınları takip etme durumları, yazım kılavuzu kullanma alışkanlığı, türkçe sözlük kullanma alışkanlığı, internette noktalama işaretlerine ve yazım kurallarına dikkat etme durumları, yazı yazarken noktalama işaretlerine ve yazım kurallarına dikkat etmeyen insanları uyarma durumları, yazı yazma alışkanlığına sahip olma durumları, çevrelerinde karşılaştıkları noktalama ve yazım hatalarını gerekli kurumlara bildirme durumları, yazdıkları yazıyı noktalama işaretlerinin kullanımı yönünden inceleme durumları, kendilerini noktalama işaretlerinin kullanımı yönünden yeterli görme durumları, yazdıkları yazıyı yazım kurallarının kullanımı yönünden inceleme durumları, kendilerini yazım kurallarının kullanımı yönünden yeterli görme durumları değişkenleri kullanılmıştır.

Türlere Göre Yazma Becerisini Ele Alan Tezlerde Kullanılan Değişkenlere İlişkin Bulgular

Türlere göre yazma becerisini ele alan tezlerde kullanılan değişkenlere ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 11.

Türlere Göre Yazma Becerisini Ele Alan Tezlerde Kullanılan Değişkenler

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken
Öyküleyici Metin Yazma Becerisi	Cinsiyet, Anne Babanın Eğitim Düzeyi, Sosyo-Ekonomik Düzey, Süreli Yayın Takip Etme, Okul Öncesi Eğitim Alma Durumu, Kendilerine Ait Çalışma Odası Olma, Evlerinde Kitaplık Bulunma, Günlük Tutma Alışkanlığı, Kitap Okuma, Eğitim Alınan Bölüm/Alan/Okul, Annenin Yazmaktan Hoşlanması, Babanın Yazmaktan Hoşlanması, Televizyon Seyretme Süresi, Sosyal Medyayı Kullanma, Hikâye, Şiir, Kompozisyon vb. Yazım Sıklıkları, İkna Edici Yazı Yazmaktan Hoşlanma Durumu, İkna Edici Yazı Yazma Deneyimi, Sınıfta İkna Etkinliklerinin Yapılma Durumu, Birini İkna Etme Çabası Gösterip Göstermeme, Evde İnternet Bağlantısı Varlığı, Anne ve Baba Meslekleri, İzlenen Televizyon Programları, İkna Amacıyla Başvurulan Neden Türü, İkna Edici Yazı Yazma Amacıyla Seçtikleri Konu Başlığı, Kardeş Sayısı
Bilgilendirici Metin Yazma Kazanımlarına Ulaşma Düzeyi	
Tartışmacı Metin Yazma Becerileri	
Hikâye Yazma Becerileri	
İkna Edici Yazma Becerileri	

Tabloya göre türlere göre yazılı anlatım becerilerini inceleyen tezlerde cinsiyet, anne babanın eğitim düzeyi, sosyo-ekonomik düzey, süreli yayın takip etme, okul öncesi eğitim alma durumu, kendilerine ait çalışma odası olma, evlerinde kitaplık bulunma, günlük tutma alışkanlığı, kitap okuma, eğitim alınan bölüm/alan/okul, annenin yazmaktan hoşlanması, babanın yazmaktan hoşlanması, televizyon seyretme süresi, sosyal medyayı kullanma, hikâye, şiir, kompozisyon vb. yazım sıklıkları, ikna edici yazı yazmaktan hoşlanma durumu, ikna edici yazı yazma deneyimi, sınıfta ikna etkinliklerinin yapılma durumu, birini ikna etme çabası gösterip göstermeme, evde internet bağlantısı varlığı, anne ve baba meslekleri, izlenen televizyon programları, ikna amacıyla başvuru neden türü, ikna edici yazı yazma amacıyla seçtikleri konu başlığı, kardeş sayısı değişkenleri kullanılmıştır.

Yazılı Anlatımla İlgili “Diğer” Tezlerde Kullanılan Değişkenlere İlişkin Bulgular

Yazılı anlatımla ilgili “diğer” tezlerde kullanılan değişkenlere ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 12.

Yazılı Anlatımla İlgili “Diğer” Tezlerde Kullanılan Değişkenler

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken
Düşünceyi Geliştirme Yolları	Sınıf, Cinsiyet, Başarı, Türkçe Başarısı
Metinlerarası Açık Gönderme Becerileri	Sosyo-ekonomik Düzey, Akademik Başarı, Cinsiyet
Yeni Sözcüklerin Yazılı Anlatımda Kullanım Durumu	Metin Türü, Sözcük Analizi, Cinsiyet
Yazılı Anlatımda Deyimleri Kullanma Becerisi	Sosyo-ekonomik Düzey, Anne-Baba ve Kardeşlerinin Öğrenim Durumu, Anne Babaların Meslekleri, Kiminle ve Nerede Yaşadıkları, Çocukken Masal Dinleyip Dinlemedikleri, Kitap Okuma Alışkanlıkları, Evde Kitaplık Bulunma Durumu, Kütüphaneye Gitme Durumu, Cinsiyet
Yazma Becerisinde Verme	Mesleki Kıdem, Cinsiyet, Mezun Olunan Okul

Yazılı Anlatımla İlgili Yüksek Lisans Tezlerinde Kullanılan Değişkenler Üzerine Bir Değerlendirme

Dinleyerek Anladıklarını Anlatıma Aktarma Durumu	Yazılı	Yerleşim Yeri, Ailenin Aylık Geliri, Anne Babanın Eğitim Durumu, Anne Babanın Meslekleri, Sosyo-ekonomik Düzey, Sınıfta Oturulan Yer
Yazılı Anlatımda Zarf Kullanımı		Sosyo-Ekonomik Seviye, Cinsiyet, Anlatım Türü
Yazma Eğilimi		Cinsiyet, Sınıf Düzeyleri, Kişilik Yapıları, Yetenek Alanı, Baba Eğitim Durumu, Anne Eğitim Durumu, Türkçe Dersini Sevip Sevmeme, Günlük Tutma, Yazmayı Sevme Durumları
Yazılı Anlatımda Kullanma Becerileri	Fiilimsileri	Cinsiyet, SBS Puanı, Toplamda Kullanılan Fiil Sayısı, Türkçe Not Ortalaması, Ağırlıklı Genel Not Ortalaması, Okunan Kitap Sayısı, Yazılı Anlatım Türü
Yazılı Anlatımda Planlama Becerileri		Cinsiyet, Kıdem, Sosyo-ekonomik Durum, Mezuniyet
Yazılı Anlatım Öz Yeterlik İnançları		Üniversiteler, Sınıf Düzeyleri, Cinsiyet
Yazma Alışkanlıkları		Cinsiyet, Sınıf, Üniversite, Anne Baba Eğitim Düzeyi, Okunan Kitap Sayısı, Öğrenim Türü
Yazılı Metinlerdeki Serveti	Aktif Kelime	Sosyo-Ekonomik Seviye, Cinsiyet, Anlatım Türü

Tabloda yazılı anlatımla ilgili çeşitli başlıklarda yapılan tezlerdeki değişkenlere yer verilmiştir. Buna göre sınıf, cinsiyet, akademik başarı, sosyo-ekonomik düzey, anne-babanın öğrenim durumu, kitap okuma alışkanlıkları, evde kitaplık bulunma durumu gibi değişkenler hemen her tezde kullanılan değişkenlerdir.

Araştırmaya Konu Olan Tezlerde Kullanılan Değişkenlerin Gerekçelerine Yer Verilme Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya konu olan tezlerde kullanılan değişkenlerin gerekçelerine yer verilme durumuna ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 13.

Değişkenlerin Gerekçelerine Yer Verilme Durumu

Başlık Bulgular	Evet	Hayır
Toplam	9	61
		70

Tabloda Araştırmaya konu olan tezlerde kullanılan değişkenlerin gerekçelerine yer verilme durumuna ilişkin bulgular yer almaktadır. Buna göre tezlerin 9'unda değişkenlerin gerekçelerine yer verilirken 61'inde değişkenlerin gerekçelerine yer verilmemiştir.

Araştırmaya Konu Olan Tezlerde Kullanılan Değişkenlere "Bulgular" Başlığında Yer Verilme Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya konu olan tezlerde kullanılan değişkenlere "Bulgular" başlığında yer verilme durumuna ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 14.

Değişkenlere "Bulgular" Başlığında Yer Verilme Durumu

Başlık Bulgular	Evet	Hayır
	69	1

Toplam	70

Tabloda araştırmaya konu olan tezlerde kullanılan değişkenlere “Bulgular” başlığında yer verilme durumuna ilişkin bulgular yer almaktadır. Buna göre tezlerin 69’unda bulgular başlığında değişkenlere yer verilirken; 1’inde değişkenlere bulgular başlığında yer verilmemiştir.

Araştırmaya Konu Olan Tezlerde Kullanılan Değişkenlere “Sonuçlar” Başlığında Yer Verilme Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya konu olan tezlerde kullanılan değişkenlere “Sonuçlar” başlığında yer verilme durumuna ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 15.

Değişkenlere “Sonuçlar” Başlığında Yer Verilme Durumu

Başlık	Evet	Hayır
Sonuçlar	70	0
Toplam	70	

Tabloda araştırmaya konu olan tezlerde kullanılan değişkenlere “Sonuçlar” başlığında yer verilme durumuna ilişkin bulgular yer almaktadır. Buna göre tezlerin 70’inde (hepsinde) sonuçlar başlığında değişkenlere yer verilmiştir.

Araştırmaya Konu Olan Tezlerdeki Değişkenlerin “Tartışma” Başlığında Diğer Araştırmalardaki Benzer ve Farklı Sonuçlarla Birlikte Tartışılma Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya konu olan tezlerdeki değişkenlerin “Tartışma” başlığında diğer araştırmalardaki benzer ve farklı sonuçlarla birlikte tartışılma durumuna ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 16.

Değişkenlere “Tartışma” Başlığında Yer Verilme Durumu

Başlık	Evet	Hayır
Tartışma	37	33
Toplam	70	

Tabloda araştırmaya konu olan tezlerde kullanılan değişkenlerin “Tartışma” başlığında diğer araştırmalardaki benzer ve farklı sonuçlarla birlikte tartışılma durumuna ilişkin bulgular yer almaktadır. Buna göre tezlerin 37’sinde tartışma başlığında değişkenler diğer araştırmalardaki benzer ve farklı sonuçlarla tartışılırken; 33’ünde değişkenler benzer ve farklı sonuçlarla tartışılmamıştır.

Araştırmaya Konu Olan Tezlerde Kullanılan Değişkenlere “Öneriler” Başlığında Yer Verilme Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya konu olan tezlerde kullanılan değişkenlere “Öneriler” başlığında yer verilme durumuna ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 17.

Değişkenlere “Öneriler” Başlığında Yer Verilme Durumu

Başlık	Evet	Hayır
Öneriler	42	28
Toplam	70	

Tabloda araştırmaya konu olan tezlerde kullanılan değişkenlere “Öneriler” başlığında yer verilme durumuna ilişkin bulgular yer almaktadır. Buna göre tezlerin 42’sinde öneriler başlığında değişkenlere yer verilirken; 28’inde değişkenlere öneriler başlığında yer verilmemiştir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmada veri seti olarak kullanılan ve 1989 ile 2019 yılları arasında gerçekleştirilen yüksek lisans tezlerinin sayısı 159 olarak tespit edilmiştir. Bu tezlerin 41'i 2010 yılından önce; 118'i ise 2010 yılından sonra gerçekleştirilmiştir. Bu tezlerin 70'inde değişken kullanıldığı belirlenmiştir. Değişken kullanılan yüksek lisans tezlerinin 22'si 2010 yılından önce; 48'i ise 2010 yılından sonra yazılmıştır.

Araştırmada yukarıdaki betimleyici başlıklardan sonra yüksek lisans tezlerinde kullanılan yöntemlerin dağılımları değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sırasında yöntem isimleri tezlerde belirtilen şekilde listelenmiş, herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Elde edilen sonuçlara göre tezlerin 21'inde tarama modeli, 21'inde ön test son test kontrol gruplu deneysel model, 14'ünde

betimsel tarama modeli, 5'inde ilişkisel tarama, 3'ünde karma yöntem, 2'sinde nedensel karşılaştırma, 1'inde korelasyonel tarama, 1'inde nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Tezlerin 2'sinde kullanılan yöntem belirtilmemiştir.

Araştırmada değişkenlerle ilgili ilk değerlendirmeler tezlerin genellikle giriş bölümlerinde bulunan problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, amaç, alt amaçlar başlıklarında değişkenlere yer verilip verilmediğine ilişkindir. Elde edilen sonuçlara göre değişkenlerin 7'sine problem durumu başlığında, 14'üne problem cümlesi başlığında, 21'ine alt problemler başlığında, 11'ine amaç başlığında, 7'sine alt amaçlar başlığında yer verilmiştir. Tezlerin 10'unda kullanılan değişkenlere bu başlıkların hiçbirinde yer verilmemiştir.

Araştırmada değişkenlere "Araştırmanın Önemi" başlığında yer verilme durumu değerlendirilmiş ve sonuç olarak tezlerin 21'inde "araştırmanın önemi" başlığında değişkenlere yer verildiği; 49'unda ise yer verilmediği belirlenmiştir. Aynı durum "Yöntem" başlığı için de geçerlidir. Buna göre tezlerin 29'unda "yöntem" başlığında değişkenlere yer verilirken; 41'inde değişkenlere yöntem başlığında yer verilmemiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçları ortaya koyar ve tartışırken başlık karmaşasının ve dağınıklığın önüne geçmek amacıyla değişkenlerin kullanıldığı tezler yöntem açısından betimsel ve deneysel olmak üzere iki temel başlık altında sınıflandırılmıştır. Betimsel nitelikli tezlerde belirlenen ölçüt çalışmanın var olan bilgi ve bulguyu ortaya çıkarmayı amaçlamış olmasıdır. Bu doğrultuda yöntem bölümünde tarama modeli, betimsel tarama modeli, ilişkisel tarama modeli, nedensel karşılaştırma, korelasyonel tarama ve nitel araştırma yazılan tezler "betimsel" olarak nitelendirilmiştir. Bu sınıflamaya göre araştırmaya konu olan tezlerin önemli bir kısmı betimsel niteliktedir. Elde edilen sonuçlara göre betimsel nitelikli tezlerde en çok kullanılan değişkenler; cinsiyet (f=36), sosyo-ekonomik düzey (f=24), annenin eğitim düzeyi (f=19), babanın eğitim düzeyi (f=19), kitap okuma alışkanlığı (f=18), okul (f=11) şeklindedir. Ayrıca sınıfta oturulan yer, kişilik yapısı, düzenli yemek, uyku, egzersiz alışkanlıkları, günlük uyku süreleri, düzenli yapılan egzersiz türleri, özel olarak bir hobi ile ilgilenme durumları, oyun oynamak için tercih edilen ortam, sokakta oyun oynama süreleri, sosyal medya kullanımı, izlenen televizyon programları, internet kullanımı değişkenleri de 1'er defa kullanılmıştır.

Yöntem bölümünde ön test – son test deneysel desen yazılan tezlerde kullanılan değişkenler ayrı bir kategoride değerlendirilmiştir. Çünkü bu değişkenler kendilerine bağımlı bir ya da daha fazla değişken üzerinde etkisi araştırılan değişkenlerdir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre deneysel nitelikli tezlerde kullanılan değişkenler ders günlüğü kullanımı, metinler arası okuma yaklaşımı, yaratıcı yazma teknikleri, metin yapısı öğretimi, dikte çalışmaları, kurgu merdiveni, yaratıcı drama, 6+1 analitik yazma ve değerlendirme modeli şeklindedir. Bu çalışmalarda ayrıca kelime ağı yöntemi, 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modeli, akran etkileşimine dayalı yazma etkinlikleri, çoklu zekâ kuramı, 5 E öğrenme modeline uygun yaratıcı yazma etkinlikleri, 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modeli de kullanılan değişkenler arasındadır. Bu tezlerin incelenmesinden elde edilen sonuçların bir kısmı şu şekildedir: 6+1 analitik yazma ve değerlendirme modeli (Kaldırım, 2014), yapılandırılmış ev ödevleri (Şentürk, 2013), ders günlükleri (Can, 2017), metinler arası okuma yaklaşımı (Akdal, 2011) yazma becerileri üzerinde olumlu etkiye sahiptir. Ayrıca yaratıcı yazma etkinlikleri (Duran, 2010; Ak, 2011), metin yapısı öğretimi (Yaylacık, 2015), dikte çalışmaları (Tartar, 2013, kurgu merdiveni (Can, 2018), yaratıcı drama yöntemi (Karateke, 2006), 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modeli (Sever, 2013; Balcı, 2017; Karatosun, 2014), zihin haritası yöntemi (Uysal, 2018), çoklu zekâ kuramı (Alihanoglu,

2011), akran etkileşimine dayalı yazma etkinlikleri (Dölek, 2016) yazma becerilerinin geliştirilmesinde etkili olmuştur.

Araştırmaya konu olan tezler sonuçlar bölümünde tür açısından da sınıflandırılmıştır. Buna göre tezler, “yazma becerisiyle ilgili genel konulu çalışmalar, yazım kuralları ve noktalamaya yönelik tezler, herhangi bir türe (bilgilendirici, öyküleyici, tatışmacı vb.) yönelik tezler ve diğer çalışmalar olarak değerlendirilmiştir. Yazma becerisiyle ilgili “genel konulu tezler”in başlıklarında genellikle yazılı anlatım becerileri, yazma becerisi, kompozisyon yazma becerileri gibi ifadeler yer almaktadır. Öğrencilerin yazım kuralları ve noktalama işaretlerini doğru olarak kullanma becerilerini araştıran çalışmalar, “yazım kuralları ve noktalamaya yönelik tezler”, öğrencilerin herhangi bir türe ilgili yazma becerilerini araştıran çalışmalar, “herhangi bir türe (bilgilendirici, öyküleyici, tatışmacı vb.) yönelik tezler” olarak değerlendirilmiştir. Bu başlıkların hiçbirisiyle ilgili olmayan araştırmalar ise “diğer” başlığı altında ele alınmıştır.

Araştırmada elde sonuçlara göre cinsiyet, okul, anne-babanın öğrenim durumu, sosyo-ekonomik düzey, kitap okuma değişkenleri bu sınıflamaya giren tüm tezlerde ortak olarak kullanılmaktadır. Değişkenlerden “akademik başarı” yazma becerisiyle ilgili genel konulu tezlerde, yazım kuralları ve noktalamaya yönelik tezlerde, diğer başlığı altındaki tezlerde ortak olarak kullanılmaktadır. Kardeş sayısı, okul öncesi eğitim alma durumu, anne ve babanın meslekleri, süreli yayın takip etme değişkenleri genel konulu, yazım kuralları ve noktalamaya yönelik, herhangi bir türe yönelik tezlerde ortak olarak kullanılmaktadır. Sözlük kullanma, haftalık internetle ilgilenme sıklığı değişkenleri genel konulu tezlerle yazım kuralları ve noktalamaya yönelik tezlerde ortak olarak kullanılmaktadır. Kendilerine ait çalışma odası olma, günlük tutma alışkanlığı, günlük televizyon izleme süresi, izlenen televizyon programları değişkenleri genel konulu tezler ve herhangi bir türe yönelik tezlerde ortak olarak kullanılmaktadır. Evde kitaplık bulunma değişkeni genel konulu, herhangi bir türe yönelik, diğer başlığı altındaki tezlerde ortak olarak kullanılmaktadır. Sınıf düzeyi değişkeni yazım kuralları ve noktalamaya yönelik tezlerle diğer başlığı altındaki tezlerde ortak olarak kullanılmaktadır. Sadece genel konulu tezlerde kullanılan değişkenler yaş, ailedeki birey sayısı, evde yaşayan birey sayısı, evde iletişim kurulan dil, yazmada model alabileceği kişi, kompozisyon yazmayı sevme durumu, merkez/köy okulunda öğrenim görme, yakın çevre ve aile, interneti kullanma amacı, kütüphaneye devam etme şeklindedir. Bunun yanında anne çalışma durumu, düzenli yemek, uyku, egzersiz alışkanlıkları, düzenli yapılan egzersiz türleri, bir hobi ile ilgilenme durumları, ilgilenilen hobi alanları, oyun oynamak için tercih edilen ortam, sokakta oyun oynama süreleri, mezun olunan lise, yazım kılavuzu kullanma alışkanlığı, internette noktalama işaretlerine ve yazım kurallarına dikkat etme durumları şeklindeki değişkenler yazım kuralları ve noktalamaya yönelik tezlerde kullanılmıştır. Herhangi bir türe yönelik tezlerde kullanılan değişkenler ise annenin yazmaktan hoşlanması, babanın yazmaktan hoşlanması, sosyal medyayı kullanma, hikâye, şiir, kompozisyon vb. yazım sıklıkları, evde internet bağlantısı varlığı şeklinde tespit edilmiştir. Bu değişkenlerle ilgili elde edilen bulgular aşağıda tartışılmaktadır.

Araştırmada tezlerin 69’unda değişkenlere “bulgular” başlığına yer verilirken; 1’inde yer verilmediği tespit edilmiştir. Tezlerde en fazla yer alan değişkenler cinsiyet, sosyo ekonomik düzey, anne ve babanın eğitim durumu, anne ve baba mesleği, okul öncesi eğitim, kitap okuma alışkanlığı şeklindedir.

Yüksek lisans tezlerinde en fazla kullanılan değişken cinsiyettir. Cinsiyet değişkeni yazılı anlatımın birçok boyutunda kullanılan bir değişkendir. Genel konulu tezlerde, metin türlerini esas alan tezlerde, yazım ve noktalama becerisiyle ilgili tezlerde kullanılan cinsiyet değişkeni ile ilgili değişik bulgular elde edilmiştir. Cinsiyet değişkeniyle ilgili ulaşılan bulgulardan biri herhangi bir cinsiyetin (kız, erkek) lehine istatistiksel olarak anlamlı farklara ilişkindir. Çalışmaların çoğunda kızların lehine bir anlamlı farklılık tespit edilmiştir. İkna edici metin yazmada (Kaptan, 2015), öyküleyici metin birimlerini oluşturmada (Yaylacık, 2014; Kaynaş, 2014), genel olarak yazılı anlatım becerisinde (Karaca, 2019; Yılmaz, 2009), noktalama işaretlerini ve yazım kurallarını kullanmada (Karabuğa, 2011; Gedik, 2008), düşünceyi geliştirme tekniklerinde (Ünlü, 2013) kız öğrencilerin lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır. Bu konularda kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha başarılıdır. Yazılı anlatım becerileri konusunda erkeklere göre daha başarılı olan kız öğrenciler kelime ve kavram kullanımı konusunda da

daha başarılıdır. Örneğin anı, gezi, deneme türlerinde fiilimsi kullanımında (Çimen, 2014), yeni öğrendikleri sözcükleri yazılı metinlerde kullanma konusunda (Genç, 2010), metinlerde kullanılan kavram oranında (Can, 2009), zarf kullanımında (Özderi, 2010), deyim kullanımında (Nalçı, 2006), toplam ve çeşit kelime sayıları ile sıklık düzeyinde (Tüysüz, 2007; Karakaya, 2011; Karabuğa, 2011) kız öğrenciler erkek öğrencilere göre anlamlı bir şekilde başarılı olarak tespit edilmiştir.

Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha başarılı oldukları başka bir nokta kaygı, motivasyon, eğilim gibi yazılı anlatımın genellikle duyuşsal boyutlarıdır. Örneğin yazma eğiliminin tutku, güven ve süreklilik boyutlarında (Ünal, 2019), yazma motivasyonunda (Takımcıgil, 2014), yazma eğiliminde (Deniz, 2018) ortalama değerler anlamlı bir şekilde kız öğrencilerin lehinedir.

Cinsiyet değişkeniyle ilgili diğer bulgu kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı yönündedir. Buna göre bilgilendirici ve öyküleyici türde yazma becerisi yönünden (Sallabaş, 2007; Temel, 2018), öyküleyici metin yazma yönünden (Kılıç, 2012; Yasul, 2014), öykü unsurlarından yer, zaman, başlatıcı olay, hedef ve sonuç boyutları açısından (Kaynaş, 2014), cümle uzunlukları açısından (Can, 2009), genel olarak yazılı anlatım becerileri yönünden (Çelik, 2010; Coşkun, 2006), yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma alışkanlıkları açısından (Özdemir, 2011), ses bilgisi, yazım kuralları, kelime bilgisi, cümle bilgisi, anlatım bozuklukları yönünden (Gedik, 2008) kız öğrencilerle erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Burada dikkat çeken bir nokta örneklem grupları genellikle birbirine benzer olan (ortaokul) öğrencilerle yapılmasına rağmen birbirine benzer olmayan bulgular elde edilmesidir. Benzer olmayan bulguların elde edildiği konuların birbiriyle benzerlik gösterdiği hatta bazılarının aynı olduğu dikkati çeken başka bir durumdur. Çalışmaların bir kısmında öyküleyici ve bilgilendirici türde metin yazarken kız öğrenciler daha başarılı iken bir kısım çalışmada cinsiyet açısından bir farklılık yoktur. Yazım ve noktalama, anlatım becerileri, kelime ve cümle bilgisi konularında da cinsiyet değişkeni açısından benzer olmayan sonuçlara rastlamak mümkündür. Çalışmalarda değişkenlerle ilgili tartışmalara genellikle yer verilmediğinden bu durumun olası nedenleri üzerinde durulmamaktadır.

Yüksek lisans çalışmalarında sıklıkla kullanılan bir değişken de sosyo ekonomik düzeydir. Bu çalışmalarda yazılı anlatım becerisinin çeşitli boyutlarının sosyo ekonomik düzeye göre değişip değişmediği araştırılmıştır. Bu değişken öğrencilerin devam ettikleri okulun sosyo ekonomik düzeyi ile ailenin aylık geliri olmak üzere iki şekilde kullanılmaktadır. Değişkenle ilgili ulaşılan bazı bulgular şöyledir. Öğrencilerinin yazılı anlatımlarında rastlanan anlatım bozuklukları (Soruklu, 2011), ikna edici yazı yazma becerileri (Kaptan, 2015), dil ve anlatım boyutunda yapılan hatalar, (Alkan, 2007), zarf kullanımı, (Özderi, 2010), öyküleyici yazma becerisi (Temel, 2018), deyim kullanımı (Nalçı, 2006), kelime sayısı (Tüysüz, 2007; Çelik, 2010; Karakaya, 2011), yazılı anlatım becerileri (Coşkun, 2006) sosyo ekonomik düzeye göre anlamlı farklılıklar oluşturmaktadır. Bu fark genellikle düşük düzeyden orta ve yüksek düzeye doğru gerçekleşmektedir.

Ailelerin gelir düzeylerine göre yazılı anlatım becerileri (Sallabaş, 2007; Kılıç, 2012; Yasul, 2014), yazım kuralları, cümle bilgisi, paragraf bilgisi (Gedik, 2008) gelir düzeyi yükseldikçe gelişmektedir. Buna karşın ikna edici yazı yazma becerileri (Kaptan, 2015), noktalama işaretleri, ses bilgisi, anlatım bozukluğu, yazılı anlatım puanları (Gedik, 2008), yazma becerisi (Karaca, 2019) ailelerin gelir düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Burada araştırma yapılan okulların bulunduğu sosyo ekonomik çevre ile ailelerin aylık gelir düzeyleri doğrultusunda ulaşılan bazı bulgular birbiriyle çelişmektedir. Örneğin ikna edici yazma becerileri okulların sosyo ekonomik düzeylerine göre anlamlı olarak değişirken ailelerin gelir düzeylerine göre değişmemektedir. Oysa beklenen durum ailelerin gelir düzeyleri ile okulların sosyo ekonomik düzeyleri arasında bir benzerlik olmasıdır. Çünkü ailelerin gelir düzeyleri icra edilen mesleklerin (doktor, öğretmen, avukat, esnaf vb.) toplumsal hayatta temsil ettiği statüyle yakından bağlantılıdır. Buna göre sosyo ekonomik düzey yükseldikçe ailelerin gelir düzeyleri de yükselmektedir. Buna karşın sosyo ekonomik düzey değişkeninin anlamlı fark oluşturduğu birçok boyutta gelir düzeyinin anlamlı fark oluşturmaması, üzerinde düşünülmesi gereken bir noktadır.

Anne ve babanın eğitim durumu da yazılı anlatım çalışmalarında kullanılan bir değişkendir. Yasul (2014) annenin ve babanın eğitim düzeyi arttıkça öyküleyici metin yazma becerilerinin geliştiğini; Kaptan (2015) anne ve babaları lise mezunu olan öğrencilerin ikna becerilerinin daha gelişmiş olduğunu, Kılıç (2012) lisans ve lisansüstü eğitilmiş anne ve babaların çocuklarının öyküleyici metin

yazma becerilerinin daha gelişmiş olduğunu; Sallabaş (2007) ve Yılmaz (2009) lise ve üniversite eğitimi anne ve babaların çocuklarının yazılı anlatım beceri düzeylerinin daha yüksek olduğunu; Can (2009) lise mezunu annelerin çocuklarının daha uzun cümle kurduklarını; Temel (2018) lisans ve üstü anne ve babaların çocuklarının öyküleyici metin yazma becerilerinin daha iyi olduğunu tespit etmiştir. Buna karşın yazılı anlatım becerileri (Coşkun, 2006; Karaca, 2019), deyim sayıları (Nalci, 2006), noktalama işaretleri, ses bilgisi, yazım kuralları, cümle bilgisi (Gedik, 2008) ile anne ve baba eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir. Cinsiyet ve sosyo ekonomik düzey değişkenleriyle ilgili bulgular gibi öğrenim durumu değişkeni de bazı çalışmaların bir kısmında farklı bulgular ortaya çıkarmıştır.

Alanyazında yazılı anlatım becerisiyle yakından ilgisi olması beklenen bazı değişkenler vardır. Günlük tutma, kitap okuma, süreli yayın takip etme değişkenleri bunlardandır. Araştırmada bu değişkenlerle ilgili sonuçlar elde edilmiştir. Buna göre günlük tutma değişkeni ile yazılı anlatım becerisi (Sallabaş, 2007; Çelik, 2010; Karaca, 2019), cümle uzunlukları, kavram kullanımı (Can, 2009), öyküleyici ve bilgilendirici metin yazma becerileri (Temel, 2018) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Kitap okuma alışkanlığı değişkeni ile yazılı anlatım becerileri arasında anlamlı bir ilişki tespit eden çalışmalar Kaptan (2015), Karaca (2019), Yılmaz (2009), Coşkun (2006), Çelik (2010) şeklindedir. Buna karşın noktalama işaretleri ve yazım kurallarını kullanma düzeyleri (Karabuğa, 2011), anlatım bozuklukları, imla hataları, noktalama hataları (Kardaş, 2007), noktalama işaretleri (Soruklu, 2011), öyküleyici metin yazma becerisi (Yasul, 2014), metnin uzunluğu (Can, 2009), öyküleyici ve bilgilendirici metin yazma becerileri (Temel, 2018) ile okuma alışkanlığı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Diğer taraftan evde kitaplık bulunması değişkeni ile cümle uzunlukları (Can, 2009), deyim sayısı (Nalci, 2006), yazılı anlatım becerisi (Çelik, 2010) arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Süreli yayın takip etme değişkeni ile yazılı anlatım becerileri (Sallabaş, 2007; Yılmaz, 2009; Çelik, 2010), ikna edici yazma becerileri (Kaptan, 2015) arasında anlamlı bir ilişki vardır. Ancak öyküleyici metin yazma becerileri (Kılıç, 2012), öykü unsurlarından olan ana karakter, yer, zaman, başlatıcı olay, girişim, sonuç ve tepki boyutları (Kaynaş, 2014), yazma becerisi (Karaca, 2019), noktalama işaretleri ve yazım kuralları (Karabuğa, 2011) ile süreli yayın takip etme değişkeni arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Bu sonuçlar yazılı anlatım becerileri açısından oldukça dikkat çekicidir. Özellikle düzenli yazma alışkanlığı sağlaması ve kendini ifade etme becerisi kazandırması yönüyle günlük tutma etkinliğinin yazma becerilerini desteklemesi beklenen bir durumdur. Aynı şekilde kitap okuma alışkanlığına sahip olma, okuma planları yapma, kendine bir kitaplık oluşturma gibi etkinliklerle süreli yayın takip ederek okuma becerilerini geliştirme çabası yazılı anlatım becerilerine katkıda bulunmaktadır. Oysa çalışmalarda elde edilen sonuçlar büyük ölçüde bu durumu desteklememektedir.

Buraya kadar ele alınan cinsiyet, anne ve babanın eğitim durumu, gelir düzeyi, sosyo ekonomik düzey, günlük tutma, kitap okuma durumu, süreli yayın takip etme değişkenleriyle ilgili genel sonuç, bu değişkenlerle ilgili elde edilen bulguların birbiriyle benzer olmadığıdır. Aynı değişken benzer evren ve örneklem gruplarıyla farklı sonuçlar ortaya koyabilmektedir. Bu durum ölçme aracından, öğrencilerin ölçme araçlarına cevap verme aşamasındaki tavırlarından, çalışmanın önemini öğrencilere yeterince anlatılamamasından, çalışmalarda yer verilen değişkenlerle çalışmanın konusu arasında bilimsel bağlantılar kurulamamış olmasından vb. kaynaklanabilir. Ancak çalışmalarda genellikle bu nedenler üzerinde durulmamaktadır. Bu nedenle ulaşılan sonuçların işlevselliği ve kullanılabilirliği zarar görmektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre tezlerin 9'unda değişkenlerin gerekçelerine yer verilirken 61'inde değişkenlerin gerekçelerine yer verilmemiştir. Hangi değişkenlerin niçin kullanıldığına ilişkin gerekçelerin verildiği tezler genellikle deneysel türdeki çalışmalardır. Bu çalışmalarda bir bağımsız değişken ve bu değişkenin etkisinin araştırıldığı bağımlı değişken/ler bulunmaktadır. Bu nedenle etkisi araştırılan bağımsız değişkenin kullanılma gerekçesine yer yer değinildiği görülmektedir. Örneğin Karateke (2006) yaratıcı drama bağımsız değişkeninin yazma becerisi üzerindeki etkisini incelemiştir. Yaratıcı drama tekniğini kullanma gerekçesini bu tekniğin dil becerilerini geliştirmede en etkili tekniklerden birisi olduğuna, insanın tabiatındaki yaratıcılığı ortaya çıkardığına, yazılı anlatım etkinliğinde bireyi eğlendirdiğine, kendisini sınırlandıran ve baskı altına alan

etkenlerden kurtardığına, yaratıcı düşünmesine katkı sağladığına bağlamaktadır. Hamaratlı (2015) ise kelime ağı tekniğini bağımsız değişken olarak kullandığı çalışmasında bu tekniği seçme gerekçesinin yazma öncesinde öğrencilere uygun kelimeleri hatırlatmada, ön bilgilerini harekete geçirmede etkili bir teknik olduğuna bağlamaktadır. Öztürk (2016) de çevrimiçi yazma etkinliklerini seçme gerekçesinin bu konuda yapılan çalışmaların sınırlı olmasına, yazma eğitimiyle teknolojiyi bir araya getirmek gerektiğine bağlı olduğunu belirtmektedir.

Betimsel nitelikli çalışmalarda ise değişkenlerin seçilme gerekçelerinin çoğunlukla açık bir şekilde belirtilmediği görülmektedir. Örneğin Karaca (2019) yazma becerilerini etkileyen faktörlerin araştırılmasının öğrencilerin yazma başarılarını yükseltmede etkili olabileceği gerekçesiyle cinsiyet, anne ve babanın öğrenim durumu, evde yaşayan birey sayısı, aylık gelir, anne ve baba mesleği, kitaplık, süreli yayın, kitap okuma, televizyon izleme süresi gibi değişkenlere yer vermektedir. Ancak bu gerekçeyi yazma becerisiyle ilgili diğer çalışmalar için de düşünmek mümkündür. Deniz (2018) birçok değişken kullandığı çalışmasında diğer çalışmalarda pek bulunmayan düzenli yemek, uyku, egzersiz alışkanlıkları, günlük uyku süreleri, düzenli yaptıkları egzersiz türleri, ilgilendikleri hobi alanları, sokakta oyun oynama süreleri gibi değişkenlere de yer vermektedir. Bu nedenle çalışmalarda kullanılan değişkenlerin gerekçelerinin sadece bu değişkenlere özel olarak belirtilmesi gerekir. Gerekçesi açıklanmayan değişkenlerle ilgili bulguların kullanımı ve yorumlanması konusunda zorluklarla karşılaşma olasılığı bulunmaktadır.

Araştırmaya göre tezlerin 70'ine (hepsine) "sonuçlar" başlığında yer verilmektedir. Buna karşın tezlerin 33'ü gibi yarısına yakınında ulaşılan sonuçlar diğer çalışmalardaki benzer ve farklı sonuçlarla tartışılmamıştır. Gerekçelerinin belirtilmesinde eksiklikler bulunan değişkenlerle ilgili ulaşılan sonuçların tartışılmaması, üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur.

Araştırmaya göre tezlerin 42'sinde değişkenlerle ilgili önerilere yer verilmiştir. Bu tezlerin 21'i deneysel türdedir. Buna göre deneysel çalışmalarda etkisi araştırılan bağımsız değişkenlerle ilgili olarak beklendiği gibi önerilerde bulunulmuştur. Geriye kalan 49 tezin 21'inde değişkenlerle ilgili önerilere yer verilirken 28 tezde değişkenlerle ilgili öneride bulunulmamıştır. Bu durum çalışmalarda değişkenlerin öneriler açısından çok dikkate alınmadığını göstermektedir.

Araştırmaya konu olan betimsel türdeki çalışmalarda toplam 65 değişken 269 defa kullanılmıştır. Buna karşın kendisiyle ilgili ulaşılan bulgu doğrultusunda öneride bulunulan değişken sayısı oldukça azdır. Bunlardan (Karabuğa, 2011; Kaptan, 2015; Temel, 2018; Ünal, 2019; Kaynaş, 2014; Deniz, 2018; Çelik, 2010; Can, 2009; Yılmaz, 2009) kitap okuma durumu ve evde kitaplık bulunması değişkeniyle ilgili önerilerde bulunulmuştur. Bunun dışında Yaylacık (2014), Ünlü (2013), Ünal (2019), Deniz (2018), Coşkun (2006), Çağlayan (2009), Can (2009) cinsiyet değişkeniyle ilgili öneride bulunan çalışmalardır. Okul öncesi eğitim alma (Yasul, 2014; Kılıç, 2012; Sallabaş, 2007; Çelik, 2010; Deniz, 2018), günlük tutma (Temel, 2018; Kılıç, 2012; Çelik, 2010), televizyon izleme (Kaptan, 2015; Coşkun, 2006), sosyo ekonomik düzey (Çağlayan, 2009; Takımcıgil, 2014), süreli yayın (Sallabaş, 2007; Nalcı, 2006; Yılmaz, 2009; Çelik, 2010), anne ve babanın eğitim durumu (Yılmaz, 2011; Temel, 2018) değişkenlerine yönelik önerilerde bulunulmuştur. Son olarak Deniz (2018) ilgilendiği hobisi olma, düzenli olarak egzersiz yapma, oyun için tercih edilen alan, düzenli uyku ve beslenme durumu değişkenlerine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Bu açıklamalara göre yüksek lisans çalışmalarında kullanılan değişkenlerle ilgili bazı fikirler edinmek mümkündür. Buna göre araştırmacılar tezlerde değişken kullanma eğilimi göstermektedir. 159 tezin yaklaşık yarısına karşılık gelen 70'inde değişken kullanılması bu düşünceyi desteklemektedir. Değişkenlerin kullanımına ilişkin bir eğilimin olmasına karşın çalışmalarda değişkenlere yeterince yer verilmediği görülmektedir. Örneğin çalışmaların problem durumu bölümlerinde bu değişkenlere çok az yer verildiği gibi problem cümlesi ve alt problemlerde de değişkenler kendilerine çok az yer bulabilmektedir. Tezlerdeki "çalışmanın önemi" başlığında o tezin hangi gerekçelerle önemli olduğu açıklanmaktadır. Değişken kullanılmasına karar verilen tezlerde bu değişkenlerle ilgili ulaşılan bulguların çalışmayı hangi açıdan önemli kılacağı da bu başlık altında açıklanmalıdır. Ancak incelenen çalışmalarda bu beklentinin karşılanmadığı görülmektedir. Ayrıca çalışmalarda hangi değişkenin niçin kullanıldığına ilişkin gerekçelerin açıklanması gerekmektedir. Bilimsel gerekçelerle kullanılan değişkenlerle ilgili olarak ulaşılan bulgular anlamlı olacaktır. Aksi takdirde çalışmalarda değişkenlerin

rastgele seçilmesi, ulaşılan bulgunun yorumlanmasını ve değişkenlerle ilgili önerilerde bulunulmasını zorlaştırmaktadır. Nitekim araştırmada ele alınan tezlerde değişkenlerle ilgili bulguların alanyazındaki diğer çalışmaların ulaştığı bulgularla karşılaştırılarak tartışılmadığı ve bu değişkenlere ilişkin çok az öneri geliştirildiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda tezlerde değişken kullanımına ilişkin aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

1. Tezin konusu ile tezde kullanılacak değişkenler arasında mutlaka bilimsel bağlantılar kurulmalı, tezin konusuyla bilimsel bağlantıları kurulamayan değişkenler kullanılmamalıdır.
2. Tezde kullanılmasına karar verilen değişkenler ilk olarak çalışmanın problem durumu başlığında açıklanmalı, problem cümlesi veya alt problemlerde de değişkenlere yer verilmelidir.
3. Tezlerde kullanılmak üzere kararlaştırılan değişkenlerin niçin seçildiğine ilişkin bilimsel gerekçelere mutlaka yer verilmelidir.
4. Çalışmalarda kullanılmak üzere seçilen değişkenlerin ilgili çalışma ve Türkçe Eğitimi bilimsel alanı için taşıdığı önem "araştırmanın önemi" başlığı altında açıkça ifade edilmelidir.
5. Değişkenlerle ilgili ulaşılan verilere "bulgular" bölümünde mutlaka değinilmelidir.
6. Değişkenlerle ilgili ulaşılan bulgular daha önce gerçekleştirilen çalışmalarda ulaşılan benzer ve farklı verilerle karşılaştırılarak tartışılmalı ve böylece ulaşılan bulguların orijinalliği ortaya konulmalıdır.
7. Çalışmada kullanılan değişkenlerle ilgili geliştirilen öneriler ulaşılan bulgularla bağlantılı olmalı ve böylece daha sonra gerçekleştirilecek çalışmalara örnek oluşturulmalıdır.

Kaynaklar

- Ak, E. (2011). *Yaratıcı Yazma Tekniklerinin İlköğretim 5.Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersindeki Yazılı Anlatım Becerileri Üzerindeki Etkisi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Akaydın, Ş. ve Çeçen, M. A. (2015). Okuma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir içerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 40(178), 183-198.
- Akdal, D. (2011). *Metinler Arası Okuma Yaklaşımının İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerilerine Etkisi*. Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Alihanoğlu, N. B. Ç. (2011). *İlköğretim 4. Sınıf Türkçe Dersi Öğretiminde Çoklu Zekâ Uygulamalarının Öğrencilerin Okuduğunu Anlama ve Yazılı Anlatım Becerileriyle İlgili Deneysel Bir Araştırma*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Alkan, Z. N. (2007). *İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Hataları*. Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Bağcı Ayrancı, B. (2019). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretiminde kültür aktarımı alanında yapılan lisansüstü tezlerin analizi ve değerlendirilmesi. *Söylem Filoloji Dergisi*, 4(2): 446-454.
- Balcı, O. (2017). *4+1 Planlı Yazma ve Değerlendirme Modelinin 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazma Becerilerini ve Yazılı Anlatım Tutumlarını Geliştirmeye Etkisi*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Bıçer, N. (2017). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında yayınlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 27, 236-247.
- Boyacı, S. ve Demirkol, S. (2018). Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 512-531.
- Bozkurt, Ü. B. ve Uzun, N. E. (2015). Türkçenin eğitimi-öğretimine ilişkin bir alanyazını değerlendirmesi: uluslararası bilimsel toplantılarda eğilimler/yönelimler. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 1-15, Ağustos 2015.
- Bölükbaş Kaya, F. Golynskaia, A. ve Dereli, K. (2019). Türkçe eğitimi üzerine yabancı öğrencilerce yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(2), 1052- 1067.
- Büyükkız, K. K. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 203-213.

- Can, C. (2013). *Türkçe Öğretiminde Ders Günlüğü Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarıları İle Yazma Becerileri Üzerine Etkisi*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Can, E. (2018). *Öyküleyici Metin Türünde Yazma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Bir Uygulama: Kurgu Merdiveni*. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Can, Y. (2009). *Afyonkarahisar İli Merkez Hoca Ahmet Yesevi İlköğretim Okulu Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri*. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Coşkun, E. (2003). Türkçe ve edebiyat eğitimi alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri üzerine bir değerlendirme. *Eğitimde Bilime Katkı: Lisansüstü Eğitim Sempozyumu*.
- Coşkun, E. Balcı, A. & Özçakmak, H. (2013). Trends in writing education: An analysis of postgraduate theses written in Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 93, 1526-1530.
- Coşkun, E. Özçakmak, H. ve Balcı, A. (2012). Türkçe eğitiminde eğilimler: 1981-2010 yılları arasında yapılan tezler üzerine bir meta-analiz çalışması. Engin Yılmaz vd. (Ed.), *Türkçenin Eğitimi Öğretimi Üzerine Çalışmalar* (204-212). Ankara: Pegem Akademi.
- Coşkun, İ. (2006). *İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Kompozisyon Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Çelebi, C. Ergül, E. Usta, B. ve Mutlu, M. (2019). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezler üzerine bir meta-analiz çalışması. *Temel Eğitim Dergisi*, 1(3), 39-52.
- Çelik, M. E. (2010). *İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Bilgilendirici Metin Yazma Kazanımlarına Ulaşma Düzeyleri*. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Çimen, A. (2014). *Ortaokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımda Filimsileri Kullanma Becerileri Üzerine Bir Değerlendirme*. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Deniz, H. (2018). *Öğrencilerin Yazma Kaygılarının Yazma Eğilimleriyle İlişkisi*. Elazığ: Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Doğan, Y. ve Özçakmak, H. (2014). Dinleme becerisinin eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 90-99.
- Dölek, O. (2016). *Akran Etkileşimine Dayalı Yazma Etkinliklerinin 7. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerindeki Etkisi*. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Duran, S. (2010). *Yaratıcı Yazma Yaklaşımının Yazılı Anlatım Becerisinin Gelişimine Etkisi*. Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Elbir B. ve Yıldız H. (2012). İlköğretim yazma eğitimi üzerine yapılan lisansüstü çalışmalarının değerlendirilmesi. *Akademik Bakış*, 30.
- Elbir B. ve Bağcı C. (2013). Birinci ve ikinci kademe okuma eğitimi üzerine yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6(11), 229-247.
- Forster, N. (1995). The analysis of company documentation. Cassell, C. ve Symon, G. (ed.), qualitative methods in organizational research: A practical guide. London: Sage.
- Gedik, M. (2008). *Orta Öğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir İnceleme (Erzurum Örnekleme)*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Genç, B. (2010). *Türkçe Dersinde Öğrenilen Yeni Sözcüklerin Yazılı Anlatımda Kullanım Durumu*. Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Girmen, P. Kaya, M. F. ve Bayrak, E. (2010, 20 -22 Mayıs). Türkçe eğitimi alanında yaşanan sorunların lisansüstü tezlere dayalı olarak belirlenmesi. *9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu* (ss.133-138. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

- Gülen Canlı, M. ve Tepeli, Y. (2019). Systematic reviews of studies conducted by action research method on Turkish education as mother tongue and foreign language. *International Journal of Field Education*, 5 (2), 30-54.
- Kaldırım, A. (2014). *6+1 Analitik Yazma ve Değerlendirme Modelinin Ortaokul Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerine Etkisi*. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kaptan, A. (2015). *İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin İkna Edici Yazma Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi*. Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Karabuğa, H. (2011). *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Çalışmalarında Noktalama İşaretlerini ve Yazım Kurallarını Kullanabilme Düzeyleri*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Karaca, S. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi Eleşkirt/ Ağrı Örneği*. Ağrı: İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Karadağ, R. (2014). Okuma ilgisi, tutumları ve alışkanlığı konusunda yapılmış çalışmaların lisansüstü tezlere dayalı analizi: YÖK ve Proquest veri tabanları örnekleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 1-17.
- Karagöz, B. ve Şeref, İ. (2020). Yazma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir inceleme: Web of Science veri tabanında eğilimler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 67-86.
- Karakaya, İ. (2011). *İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarındaki Aktif Kelime Serveti Üzerine Bir Araştırma (Uşak/Eşme Örneği)*. Uşak: Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Karateke, E. (2006). *Yaratıcı Dramanın İlköğretim II. Kademe 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerine Olan Etkisi*. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Karatosun, S. (2014). *Planlı Yazma ve Değerlendirme Modelinin İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Kompozisyon Yazma Becerilerini Geliştirmeye Etkisi*. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kardaş, D. (2007). *Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Yazılı Anlatımları Üzerine Bir Araştırma*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kardaş, M. N. Çetinkaya, V. ve Kaya, M. (2018). 2005-2017 yılları arasında dinleme eğitimi üzerine yapılmış akademik çalışmaların eğilimleri üzerine bir araştırma. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi* Yıl 2, Sayı 1, 21-32.
- Kaynaş, E. (2014). *Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Metin Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi*. Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kılıç, B. (2012). *İlköğretim Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Yazdıkları Öyküleyici Metinler Üzerine Bir İnceleme*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Maden, A. (2020). Akıcı okuma ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri: Bir betimsel analiz çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 543-558.
- Nalcı, H. B. (2006). *Uşak İl Merkezindeki 8. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımda Deyimleri Kullanma Becerileri*. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- O'leary, Z. (2004). *The essential guide to doing research London: Sage Publications Ltd. s.177*.
- Özbay, M. (2008). *Türkçe Öğretimi Kaynakçası*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özçakmak, H. (2017). Türkçe eğitimi lisansüstü araştırmalarında yeni yönelimler (2011-2015). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(3), 1607-1618.
- Özdemir, N. H. (2011). *Türkçe Öğretmen Adaylarının Yazma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

- Özdemir, S. (2018). Okumaya ilişkin lisansüstü araştırmaların eğilimleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 1161-1178.
- Özderi, T. (2010). *İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinde Zarf Kullanımı Üzerine Bir Araştırma (Manisa/Turgutlu İlçesi Örneği)*. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Özkan, İ. B. (2019). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Payne, G. ve Payne, J. (2004). *Key concepts in social research*. London: Sage Publications.
- Potur, Ö. ve Yıldız, N. (2016). Konuşma becerisi alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimleri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 18, 27-40.
- Sallabaş, M. E. (2007). *İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Kendini Yazılı Olarak İfade Etme Kazanımlarına Ulaşma Düzeyi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Sarıkaya, B. ve Söylemez, Y. (2016). *Türkçe eğitimi alanındaki konuşma becerisiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi*. II. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi (12-14 Ekim 2016), Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi.
- Sever, E. (2013). *Süreç Temelli Yazma Modellerinin İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım ve Yaratıcı Yazma Becerilerine Etkisi*. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Sever, S. (2001). Öğretim dili olarak Türkçenin sorunları ve öğretme öğrenme sürecindeki etkili yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42 (1), 11-22.
- Soruklu, A. T. (2011). *Ankara Kızılcahamam İlçesi Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir Araştırma*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Şahin, E. Y., Kana, F. ve Varışoğlu, B. (2013). Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *International Journal of Human Sciences*. 10 (2), 356-378.
- Şentürk, A. (2013). *Ev Ödevlerinin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin İlk Okuma Yazma Becerilerine Etkisi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Şeref, İ. ve Karagöz, B. (2019). Okuma alanındaki araştırmaların bibliyometrik özellikler açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(3), 781-799.
- Şeref, İ. ve Karagöz, B. (2019). Türkçe eğitimi akademik alanına ilişkin bir değerlendirme: Web of science veri tabanına dayalı bibliyometrik inceleme. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 213-231.
- Takımcıgil, S. (2014). *İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yazma Motivasyonları İle Hikâye Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Tartar, E. (2013). *Dikte (Söylenen Yazma) Çalışmalarının Yazı Becerilerinin Gelişimine Etkisi*. Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Temel, S. (2008). *İlkokul Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri, Yazmaya Yönelik Tutumları Ve Yazma Kaygıları Arasındaki İlişki*. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Tok, M. ve Potur, Ö. (2015). Yazma eğitimi alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimleri (2010-2014 Yılları). *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(4), 1-25.
- Turan, L. Sevim, O. ve Tunagör, M. (2018). Türkçe eğitimi alanındaki doktora tezlerinin özet bölümlerine yönelik bir içerik analizi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6, (11), 29-44.
- Türkben, T. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2464-2479.
- Tüysüz, H. (2007). *Gediz (Merkez) İlköğretim 8.Sınıf Öğrencilerinin Aktif Kelime Servetlerinin Tespiti (Yazılı Anlatım) (Gediz İlçe Örneği)*. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Uyar, Y. (2016). Yazma becerisini geliştirmeye yönelik araştırmalar: Son çeyrek asrın değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 11, 2273-2294.

- Uysal, H. (2018). *İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Zihin Haritası Yöntemi İle Hikâye Yazma Becerilerinin Geliştirilmesi*. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Ünal, D. (2019). *Özel Yetenekli Öğrencilerin Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumları İle Yazma Eğilimleri*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Ünal, F. T. ve Özer, F. (2014). Türkçe öğretiminde dinleme becerisi ile ilgili kaynakça çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 203-218.
- Ünlü, A. (2013). *Ortaokul 6, 7, 8. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarının Düşünceyi Geliştirme Teknikleri Açısından İncelenmesi*. Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Varışoğlu, B. Şahin A. ve Göktepe Y. (2013). Türkçe eğitimi araştırmalarında eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13 (3), 1767-1781.
- Yağmur Şahin, E. Kana, F. ve Varışoğlu, B. (2013). Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *International Journal of Human Sciences*, 10(2), 356-378.
- Yasul, A. F. (2014). *İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Metin Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi (Muş İli Merkez İlçesi Örneği)*. Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yaylacık, A. (2014). *Üstün Yetenekli Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Metin Yazma Becerileri*. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yaylacık, E. (2015). *Metin Yapısı Öğretiminin Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Tartışma Metni Yazma Becerilerine Etkisi*. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, O. (2009). *6, 7, 8. Sınıftaki Yüz Öğrenciye Ait Çalışma Kitabından Hareketle Öğrencilerin Yazılı Anlatım Becerilerinin İncelenmesi*. Erzincan: Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Extended Abstract

Introduction

Mother tongue education is crucial for individual and community life. Qualified studies should be carried out in such an important and necessary area, and new and effective implications should be presented for the practitioners. Recent academic studies on Turkish language education have tried to meet this requirement. However, it is not enough merely to carry out academic studies. Studies should be conducted regarding time intervals necessary for the creation processes of these studies, the scientific methods used, the findings obtained and the styles of reporting. The most significant academic contribution of such studies is that they guide further studies to be generated with a more qualified approach. In this sense, especially in recent years, there has been an increase in the number of studies on orientation, quality, form of discourse etc. of academic studies related to education and training with a scientific perspective. This is true for Turkish education academic field as well. Therefore, in this study, dependent and independent variables, among the important elements of master's theses were analyzed.

Methodology

Document analysis, one of the qualitative research methods and techniques, was used in this study, aiming to evaluate the variables in the master's theses on writing skill. The data set of the study consisted of master theses on writing skill in the field of Turkish Language Education. In the study, the paragraphs under the headings of "problem situation, problem statement, sub-problems, purpose, aim of the study, importance of the study, methodology, findings, conclusion, discussion and implications" were analyzed. In the digitization phase of the data analysis, the format "present / not present" was used. The data obtained in this way were indicated in the tables as frequency (frequency) and given under the heading of findings.

Conclusion and Discussion

Variables were found in 70 of the theses used as the data set in the research. The survey model was employed in 21 of these theses. In addition, correlational survey model was used in 21 of the experimental model with pretest-posttest control group, 14 of the descriptive survey model, 5 of the relational scanning, 3 of the mixed method, 2 of the causal-comparative model. Moreover, in 1 study, qualitative research method was employed. According to the results, the most used variables in descriptive theses were gender (f = 36), socio-economic status (f = 24), maternal education level (f = 19), paternal education level (f = 19), reading habits (f = 18) and school (f = 11). The variables used in the experimental studies were the use of course diary, intertextual reading approach, creative writing techniques, text structure teaching, dictation studies, fiction ladder, creative drama, 6 + 1 trait writing and evaluation model. In the theses, most of the variables were gender, socio-economic level, parental educational status, parents' jobs, preschool education and reading habits. A frequently used variable in master's theses was socio-economic level. According to the findings obtained from the research, the reasons for using the variables were included in 9 of the theses while no reasons were included in 61 of them. According to the research, 70 (all) of the theses were included in the heading of "conclusion". On the other hand, the results obtained in nearly half of the theses (33) were not discussed by comparing or contrasting them with similar and different results of other studies.